The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

SZABADSÁG
LIBERTY

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában.—Megjelenik minden nap.

Beolvadt lapok: Magyar Hiradó, Magyarok Csillaga, Esti Ujság, Amerikai Hirlap, Magyar Napilap, Magyar Hirmondó, Californiai Magyar Farmer

NO. 241. SZÁM. HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, hétfő, 1922. október 16. THIRTY-FIRST YEAR EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

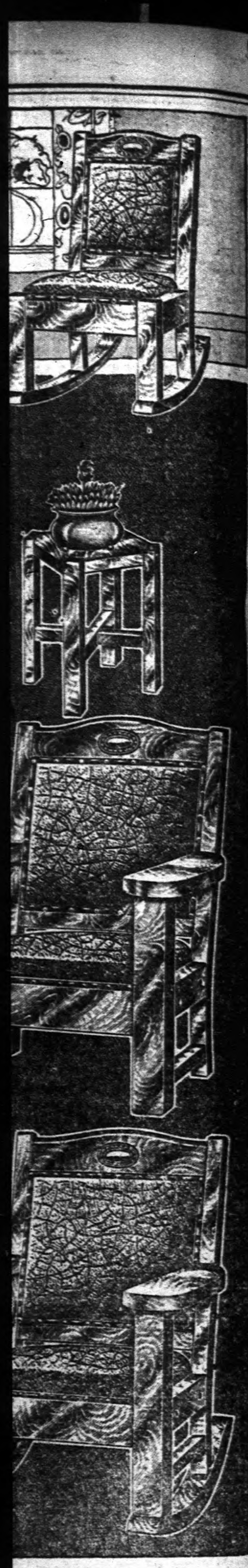

FURNITURE & CARPET CO.

CHICAGO, ILLINOIS

Detroit városi Highland Park Hamtramki magyarok figyelmébe.

DR. A. MAX KOHN

magyar orvos irodája

7402 WOODWARD AVENUE DETROIT, MICH.

Iroda telefon: Northway 5060 Lakás telefon: West 1965 p—áll

ÉLETMENTŐ

Ezen kiválóan érdekes és tanulságos könyv mindkét nem által, akár fiatal, akár öreg, figyelemmel olvasandó. Nagy fontossággal bir ugy házasulandók, mint szintén olyanokra, kik boldogtalan házasságban élnek. Részletesen foglalkozik minden férfi és női idegyengeséggel, vér, bőr és krónikus bajokkal, leirja az emlékező gyengeség okait; egyáltalán elősorol minden előforduló betegséget s annak mikénti gyógyitását. Az Eskór (Epilepsia) betegségnek valamint gyógyitásának több lap van szentelve. Ára bélyegekben 15 cent, ajánlva 25 cent. Kiadja a

Német Gyógyintézet

által

684 UNION AVE., NEW YORK.

A kuruzslás meggátlása céljából. Bejegyezve 1860-ban, összhangban a kongresszusi törvényekkel.

YEN

ÖKÖK

...re felvétetnek.—Minden levél vagy ...mre küldendő:

...ostwick Ave., Bridgeport, Conn.

DAUGHERTY PROHIBICIÓS INTÉZKEDÉSE UJABB KÉNYES KOMPLIKÁCIÓKNAK OKOZÓJA

A Cunard társaság ügyvédje az alkoholkészlet lefoglalását illetőleg kifejti álláspontját

TÖRVÉNYEK ÖSSZEÜTKÖZÉSE

Hand szövetségi biró tiltó parancsának jelentősége

NEW YORK, N. Y., október 13. — A prohibició kérdése az angol hatóságoknak legalább is annyi fejtörést okoz, mint az amerikai hatóságoknak. Most, hogy érvénybe akarják hozni azt a törvényt, amely sem idegen, sem pedig amerikai hajóról nem szabad alkoholt amerikai kikötőbe hozni, a hatóságok két érdekes esettel állnak szemben. Az egyik eset Hand szövetségi biró ideiglenes intézkedése, amely a helyi hatóságokat megtiltja attól, hogy a Finland és a St. Paul nevü amerikai gőzösökön az esetleges alkohol készletre rátegyék a kezüket. A másik eset, amely a fentinek éppen ellentmond, szövetségi megbizottak azon álláspontja, hogy nekik jogukban áll a Cunard és Anchor vonalak hajóin, amelyek angol ellenőrzés alatt állanak, az alkohol készletet vizsgálat tárgyává tenni.

A tiltó parancsot a hajótársaságok a maguk szempontjából kimondott győzelemnek tekintik, mert azt mondják, hogy abban az esetben, ha a Daugherty-féle prohibiciós intézkedést végrehajtották volna, ez rájuk nézve több millió dollár kárt jelentett volna.

Tudvalevő, hogy nemrégiben egy Cunard hajóról el akarták szállitani a szövetségi prohibiciós ügynökök az alkoholkészletet s csak a hajóskapitány szigoru és határozott fellépésének lehetett tulajdonitani azt, hogy ez az intézkedés s ennek az intézkedésnek esetleges végrehajtása nem járt eredménnyel.

A Cunard vonal ügyészének közlése szerint a Daugherty-féle prohibiciós intézkedés végrehajtása óriási kárt jelentene a hajóstársaság szempontjából. Azonkivül figyelembe kell venni azt is — mondotta a nevezett hajótársaság ügyvédje — hogy alkalmazottaink sorában vannak olasz tisztek és olasz legénység s az olasz törvények értelmében kötelesek vagyunk őket itallal is ellátni. Mi nem szeghetjük meg az egyik törvényt — érvelt az ügyvéd — hogy a másik törvénynek eleget tegyünk.

S ez az intézkedés kockázatossá teszi azokat a tengerészeti egyezményeket is, amelyek Amerika és Nagy Britannia között fennállanak.

Washingtonból érkezett jelentés szerint Mellon pénzügyminiszter Hand szövetségi biró intézkedése következtében ugy határozott, hogy a prohibiciós törvény érvényesitésében egyelőre a maga álláspontjának kifejezésre juttatását elódázza. Ha Hand szövetségi biró intézkedése kielégitő eredménnyel járna, akkor Mellon teljesen eláll a maga tervétől, ellenkező esetben azonban érvényesiteni fogja a szavát és autoritását.

LEHETETLENSÉG A HADIKÁRPÓTLÁS

Geddes szerint sem lehet a hadisarcot behajtani

LONDON, okt. 13. — Sir Eric Geddes washingtoni angol nagykövet ma itt tartott beszédében többek között ezeket mondotta:

"Mint szövetségesek akkor követjük a legrosszabb taktikát, ha Németországtól az utolsó pennyt is kisrófolni igyekszünk. Nem kaphatjuk meg, amit követelünk egyszerüen azért, mert lehetetlen. Tény az, hogy lehetetlenséget követelünk. Németországtól hadikárpótlást csakis pénzben, vagy árucikkekben kaphatunk. Pénze nincsen Németországnak, ha pedig árucikkeket kapunk, azzal a saját országunkban növeljük a munkanélküliséget. Éppen most jöttem Németországból és bátran mondhatom, hogy kétségbeesettek ott az állapotok. Addig erős kormány nem lehet Németországban, amig a nép arról nem győződik meg, hogy a saját ügyeit önmaga intézheti.

1888 ÓTA SZTRAJKOLT HIVEN MINDHALÁLIG

BURLINGTON, Ia., okt. 13. — Befejeződött a legrégibb sztrájk az országban s a sztrájkoló Albert M. Parmetiert elhantolták. Parmentier még 1888-ban ment sztrájkba, amikor a Chicago, Burlington & Quincy vasutnál az egyik fával fütött mozdonyának vezetője volt, s nem adta meg magát azóta sem. Viszont a sztrájk-illetményét felvette és megkapta haláláig. Temetésén megjelent a uniójának, a Brotherhood of Locomotive Engineers 400 tagja, s a sztrájkoló mühelymunkások küldöttsége s elkisérték sirjáig.

3 KIS TESTVÉR HALT MEG VALAMI MÉREGBOGYÓTÓL

13. — George Goodwin három kis 12. — George Goodwin három kis gyermeke halt meg huszonnégy óra lefolyása alatt. Azt hiszik, hogy valami vad bogyófélét ettek s ez mérgezte halálra őket. Sajátságos, hogy betegségüket eleinte fekete diphteriának vélték.

MEGNŐTT AZ ALKOHOLIZMUS HALÁLOZÁSI ARÁNYSZÁMA

ALBANY, október 13. — Az állami egészségügyi hatóság nyilatkozata szerint az 1922-es év első hét hónapjában a halálozási százalék jelentékeny emelkedést mutat az elmult év megfelelő hét hónapjával szemben. A halálozási százalék julius végéig 13.9 volt, mig egy évvel ezelőtt ugyanebben az időszakban csak 12.7 százalékot tett ki. A külömbség igy 7,083 halált jelent.

A jelentés értelmében a gyermek halandóság is emelkedett s a születések száma 4,225-tel csökkent.

Az egészségügyi hatóság nyilatkozata megállapitja, hogy a halálozási arányszám növekedését "a sziv és az arteriák szervi betegségeinek nagy mértékü elszaporodása" okozta. De a halálozások számának emelkedését még csak fokozta az, hogy a tuberkolózis tavalyi alacsony halálozási számát az idén nem sikerült már fenntartani.

Az alkoholizmus áldozatainak száma is észrevehetően emelkedett ebben az esztendőben s a tavalyi 83-ról 172-re szökött fel.

Az alkoholizmus által okozott halálesetek száma a leg nagyobb mértékben New York városában emelkedett, ezután következnek New York állam vidéki körzetei és legvégül az állam többi városai.

HOLTNAK VÉLTÉK, ÉLETRE KELT, S ELTÁVOZOTT

CAMBRIDGE, O., okt. 13. — Charles Householder ugyancsak felültette az orvosokat, ápolónőket, a halottkémet és temetkezési vállalkozót látszólag élettelen testével, melyet a vasuti sinek közt találtak. Mindnyájan halottnak vélték, ambulancet hivtak tehát, de utban a morguehoz, ugy látták, hogy még van élet benne, ezért a halottas ház helyett a kórházba siettek vele. Ott is még eszméletlen maradt egy ideig, de azután magához tért, s elkérve viselő ruháját kisétált a kórházból.

A VÖRÖSÖK ELFOGLALTÁK VLADIVOSTOK VÁROSÁT

HONOLULU, okt., 13. — Dietrichs generális, a vladivostoki kormány feje és szovietellenes csapatai megadták magukat a vörös seregnek a Nippu Jiji japán nyelvü ujságnak Tokióból érkezett tudósitása szerint. Vladivostok védelmezőinek megadása a szoviet uralmat biztositja Szibériában.

TÖRÖK CSAPATOK MEGSZEGVE A FEGYVERSZÜNETET, BEVONULTAK A SEMLEGES ZÓNA TERÜLETÉRE

Harrington tábornok az előrenyomuló kemalista erők visszavonását követelte a török csapatok parancsnokától

NEHÉZSÉGGEL JÁR A FEGYVERSZÜNET VÉGREHAJTÁSA

Törökország az Egyesült Államok képviseltetését kivánja

KONSTANTINAPOLY, október 13. — A kemalisták megszegték a szövetségeseknek tett igéretüket s 4000 főnyi török nacionalista hadsereg özönlött be az ismidi semleges zónarészlet területére.

A törökök, annak a napnak előestéjén, amikor a mudániai fegyverszüneti szerződés pontjai életbe lépnek, Airannál átlépték a semleges zóna határát és egészen Tapeeuren községig nyomultak előre.

A fegyverszüneti egyezmény megsértése megértette a szövetségesekkel, hogy még nagy nehézségekkel kell megküzdeniök, mielőtt a törököket az egyezmény betartására kényszerithetik.

Harrington tábornok, az angol hadsereg fővezére tüstént repülőgéppel küldött kurirt az előnyomuló kemalista erők parancsnokához. A tábornok gyakori tanácskozásokat folytatott a szövetségesek képviselőivel s kifejtette előttük, hogy a közel keleti békekonferenciát minél előbb meg kell tartani.

A békekonferencián előreláthatólag még számos ellentétet kell majd áthidalni az angolok és a törökök között. Az áthidalásra váró kérdések egyik legfontosabbika a Konstantinápolyt és más kis-ázsiai területeket megszálló angol hadsereg költsége lesz.

Az angolok pontos számlát vezettek ezekről a költségekről amelyeknek teljes összege, ugy hiszik, 100,000.000 angol fontot tesz ki, tekintet nélkül Franciaország követeléseire, amely másfél esztendőn 20,000 főnyi hadsereget tartott fenn ezeken a vidékeken.

A kemalisták már régóta azt vitatják, hogy ezek a követelések igazságtalanok, mert egy évvel ezelőtt is épp igy, mint most békét lehetett volna kötni.

Ha az első békekonferencia összeül, ezt a kérdést fel fogják vetni a török államadósság kérdésével együtt, amelyben Franciaországnak vannak kiterjedt érdekeltségei. A kemalisták érve eddig az volt, hogy Törökország megfizette háborus adósságait területe kétharmadának elvesztésével s igy semmikép sem lehet tőle még többet követelni. Ez az érv, természetesen, ma már elvesztette hatékonyságát.

A közeledő békekonferencia előkészitésének egyik jelentős mozzanata, hogy Görögország Venizelost nevezte meg teljhatalmu képviselőjének.

Oroszországnak a békekonferencián betöltendő szerepéről egyelőre még nem érkeztek hirek. Mindenesetre, a Times szerint, az angol kormány arról értesitette az orosz kormányt, hogy nincs alapja annak az állitásnak, hogy Anglia blokádot létesitett a Dardanelláknál.

Törökországnak az Egyesült Államokkal szemben fennálló viszonyát igen érdekes nyilatkozat keretében vázolta a párisi kemalista követ a Philadelphia Public Ledger tudósitójának.

Ferid bej, a kemalista követ kifejtette az amerikai tudósitó előtt, hogy az angorai kormány hangsulyozottan kivánja az Egyesült Államok hivatalos képviseltetését a Szkutariban megtartandó közel keleti békekonferencián.

"Mi értékelni tudjuk Harding elnök magatartását az európai kavarodással szemben — hangzott a nyilatkozat — de az a helyzet, amelyben egy egész nemzet csaknem szüz értelepekkel és hatalmas gazdasági tervekkel, vasutak és teljes városok felépitésének programjával felébred, az ilyen helyzet jóval tulmegy a tisztára politikai kérdések megvitatásának mozzanatain."

"Törökország minden kedvezése első sorban az Egyesült Államok felé fordul, mert Amerika érdekei nem politikaiak."

A NÉMET VAGYON TELJES ÖSSZEGE

Kiszámitották a német nép megadóztatható vagyonának egész értékét. — 130 milliárd aranymárkára becsüli ezt a vagyont az egyik berlini lap.

PHILADELPHIA, október 13. — A Rekonstruction cimü berlini lap becslése szerint a német nép egész megadóztatható vagyona 1,950 milliárd papirmárkát tesz ki. Ennek az összegnek hetven százaléka személyes és valóságos vagyon, 14 százalék községi vagyon, 14 százalék földbirtok, 2 százalék bányatulajdon és három százalék kereskedelmi, hajózási és fém fizetési eszközökben lefektetett vagyon.

A háboru előtti német vagyon, a lap becslése értelmében, 330 milliárd aranymárkára tehető, amelyből most a következő levonásokat kell eszközölni: Harminc milliárd aranymárka az államvagyon, husz milliárd aranymárka, amely a legszegényebb néposztály vagyona s igy nem kerül adózás alá és ezenkivül egy összeg, amely az egész vagyonnak mintegy husz százalékát teszi ki s amely adókedvezményekben és egyéb gazdasági szabályozásokban voltaképen adómentességet élvez.

Levonva ezt a 108 milliárdnyi összeget a háboru előtti vagyonbecslésekből, 222 milliárdos vagyonmérleg marad meg. De ebből az összegből is le kell vonni azokat a veszteségeket, amelyeket a háboru idézett fel: Huszonöt milliárdnyi érték, amelyet a háboru pusztitott el, harminc milliárd veszteség a külföldi befektetésekben, huszonöt milliárd az elvesztett területeken és tiz milliárd az ántántnak kiszolgáltatott vasutakban, hajókban és egyebekben.

Ha ezeket a veszteségeket levonjuk az előbb megmaradt összegből, ugy az kereken 130 milliárd aranymárkára olvad le.

"Ezek után az a kérdés vetődik fel", mondja a lap, "hogy miként lehetne ennek a vagyonnak aranyértékét fenntartani. A szakértők, akik ezt a számitást a legutóbbi hetekben végezték el, azon a véleményen vannak, hogy az aranyérték állandóan csökken. A kérdés beható vizsgálata igy rendkivüli jelentőségüvé válik minden becsületes gazdasági politika számára, akár pénzügyi, akár jóvátételi célokból.

HALÁSZOK GŐZHAJÓJA SÜLYEDT EL AZ ERIE TÓN

ERIE, PA., okt. 13. — Három perccel legénységének megmentése után elsülyedt a Keystone Fishing Co. Saturn nevü halászó gőzöse mély vizben, négy mértföldnyire a parttól ma kora reggel. Legénységét Alex McIvor kapitánnyal együtt a Kolbe Fish Co. Ruth nevü gőzöse mentette meg, amely közelében tartózkodott, mikor a sérült hajó vészjeleket adott.

KARÁCSONY

ünnepe előtt a Szabadság minden előfizetője megkapja az 1923-dik esztendőre szóló Naptárunkat, mely kiállitás és belső tartalom tekintetében egyaránt olyan lesz, aminőhöz hasonlóval eddig egyetlen magyar ujság sem kedveskedett előfizetőinek.

SZENZÁCIÓJA

lesz minden izében az amerikai-magyar sajtónak a Szabadság Naptára, mely az érdekesnél érdekesebb cikkek tárháza lesz és szépirodalmi részében a mai magyar irodalom legnagyobb és legnépszerübb neveivel találkozunk.

A SZABADSÁG NAPTÁRA

pontosan a nagy ünnepek előtt minden olyan előfizetőnk kezei között lesz, aki NINCS HATRALÉKBAN előfizetési dijával. Tanácsos tehát, hogy AZONNAL rendezze előfizetését minden hátralékosunk, nehogy megfossza magát ettől a példátlanul értékes és fényes karácsonyi ajándékunktól.

Fordulat a brunswicki bünügyben

Bevallotta a vádló suhanc, hogy Clifford Hayest bosszuból keverte a gyilkosságba.

HAYES SZABADON.

Lefoglalták a papné ruhatárát. Vallatják Mrs. Hallt.

NEW BRUNSWICK, N. J., okt. 13. — Szenzációs fordulat állott be a Rev. Hall és Mrs. Mills gyilkosai után való nyomozásban. Raymond Schneider, akinek vallomása alapján elsőfoku gyilkossággal vádolták Clifford Hayes jócsaládból való extengerész katonát, megtörten beismerte, hogy kitalált mese az, amit Hayesről állitott, hogy tudniillik ez a fiatalember tévedésből lőtte agyon a papot és az egyházfinét.

Schneider azt mondja, hogy Hayest csak azért keverte a kettős gyilkosságba, mert bosszut akart állni rajta azért, hogy az ügyész előtt valótlanságokat állitott róla.

Schneider tudvalevően az a fiatalember, aki szept. 14-én meglelte Rev. Hall és Mrs. Mills holttestét az almafa alatt, ahova egy Pearl Bahmer nevü leány társaságában ment.

Nem lehetetlen, hogy ezt a gyanusviseilkedésü fiatalembert fogja az ügyész a kettősgyilkosság elkövetésével vádolni.

Tegnap lefoglaltatta az ügyész Mrs. Hallnak a ruhatárát avégett, hogy nem árulja-e el valamelyik ruhadarabja, hogy jelen volt a kettős gyilkosság elkövetésénél, Mrs. Hallt ujból vallatóra fogták.

Menekülés a lángoló gőzhajóról

Megmentették a City of Honolulu minden egyes utasát és hajósát.

ÓRÁKIG MENTŐCSÓNAKBAN

A Thomas transzporthajó hozza a menekülteket.

SAN FRANCISCO, Cal., okt. 13. — A Csendes tengeren kigyulladt és elégett City of Honolulu gőzhajónak minden utasát és hajósát megmentették. A hajó maga fenékig égett s azt hiszik, hogy a váza elsülyed. Ha lehetséges, kikötőbe vontatják.

Az utasokat és a személyzetet, akik órákig várták a segitséget mentőcsónakokban, a West Faralon nevü gőzös vette fel. Ma átrakták mind a 217 utast a Thomas transport hajóra, a mely elindult velük San Pedro felé.

A West Faralon tegnap délután érkezett az égő hajóhoz. Azonnal megkezdte a mentőcsónakokban hánykódó, didergő utasok és hajósok felvételét.

A City of Honolulu hetvenkét utast vitt, személyzete pedig 145 főnyi volt. Honolulu kikötőjéből igyekezett haza San Pedro, Cal.-ába. A tüz tegnap reggel tört ki rajta, amidőn Honolulutól 1,405, San Pedrotól pedig 670 mérföldnyire volt. A lángok olyan gyorsan terjedtek el, hogy egy órán belül óriási láng és füstoszloppá változott a hajó.

Az utasok és a személyzet mentőcsónakba való szállása nyugodtan történt meg. A hajó tisztjei szálltak utolsónak mentőcsónakba.

Az utasok közt vannak ohioiak is, Gale B. Oswig, a napoleoni Northwest News kiadója, J. A. Sloan és Frank P. Hahn napoleoni (O.) meg Fredrick Pillio waterville i(O.) lakosok, akik jól érzik magukat a transzporton.

A City of Honolulu németektől elkobzott hajó volt. Friedrich der Grosse volt a neve s Stettinben épült 1896-ban. A háboru alatt Huron néven szállitotta az amerikai csapatokat francia kikötőkbe.

OSZTRÁK KORONA A GENFI TŐZSDÉN

Csak milliószámra engedi jegyezni a tőzsdetanács

GENF, okt. 13. — Az itteni értéktőzsdén most már csak milliószámra jegyzik az osztrák koronát.

A tőzsdetanács tegnap határozta el, hogy ezentul igy fogják jegyezni ezt a pénznemet és ma azután hatvanhét svájci frankkal irták ki egymillió osztrák korona árfolyamát. Most azon tanakodnak, hogy nem lenne-e tanácsos a német márkát is hasonlóképen jegyezni.

ERŐTELJES FÖLDRENGÉST ÉREZTEK DÉLI PERUBAN

LIMA, Peru, okt. 13. — Egy egész percen át tartó heves földrengés volt tegnap déli Peru nagy területén, mely nagy vagyoni károkat okozott Arequipában s több helyiségben.

UJABB FRANCIA S ANGOL ELLENTÉT

A franciák elitélik azt az engedékeny álláspontot, amelyet a tartozás kérdésében az angolok a németekkel szemben elfoglalnak

PÁRIS, október 13. — Franciaország és Anglia, ez a két nagyhatalom, amely csak a minap simitotta el a közel kelettel kapcsolatban ellentétessé fejlődött politikáját, megint abba a stádiumba érkezett, amelyet enyhén "meg nem értésnek" lehet és kell nevezni. Amikor a francia-angol bizottság ma összeült, a sajtó véleménye szerint nyilvánvaló volt, hogy Sir John Bradbury, az angol kormány megbizottja és Barthou, a francia kormány megbizottja között összetüzésre kerül a sor.

Barthou, hir szerint, olyan értelmü utasitást kapott kormányától, hogy foglaljon állást ama angol terv ellen, amely enyhén akarja kezelni a német tartozások kérdését. Az angol álláspont a következő:

1. A németeknek öt esztendős moratóriumot kellene engedélyezni.

2. Németország, ahelyett, hogy készpénzzel fizesse tartozásait, kötvényekkel fizethet a szövetségeseknek.

3. A kötvényekért álljanak jót a szövetségesek s bárki vásárolhatja őket.

A franciák azon az állásponton vannak, hogy az angolok tulságosan engedékeny elvet vallanak a németekkel szemben, s ők szigorubb elvek érvényesitését követelik.

Hogy a Barthou-Bradbury összetüzés hová vezethet, azt persze egyelőre nehéz megállapitani.

WILSON IDÉZTE FEL AUSZTRIA VÁLSÁGÁT

McKinley szenátor nyilatkozata a volt elnök igazságtalanságáról. — Az osztrák elnök szerint Ausztria a mai állapotában legfeljebb egy hónapig állhat fenn

CHICAGO, október 13. — William B. McKinley szenátor, aki ma tért vissza az interparlamentáris kongresszusról, azt a hitét fejezte ki, hogy Ausztria sorsa meg van pecsételve, ha csak valamiféle segitség nem érkezik. Bolshevizmus, vagy külföldi segitség. Ez a két ut lehetséges az osztrák köztársaság számára, mondta a szenátor.

Ausztria veszedelmes helyzetét McKinley szerint egyenesen az a módszer okozta, amellyel Wilson és a "nagy négyes tanács" többi tagjai felosztották ezt a 40,000,000-os birodalmat.

"Hainisch, Ausztria elnöke egész szabadon beszélt velünk", mondta a szenátor. "Az elnök teljes őszinteséggel feltárta előttünk, hogy nem tudja meddig tart még a jelen kormányzat. Az elnök megmagyarázta, hogy nincs valóságos hatalma s megállapitotta, hogy az ország a mai állapotában talán egy hétig állhat még fenn, talán csak egyetlen napig, de semmiesetre sem tovább egy hónapnál.

NAGYON TAKARÉKOS A JAPÁN TRÓNÖRÖKÖS

Kijelentette, hogy 1923 őszén tartandó esküvője ötszázezer yennél, azaz kétszázötvenezer dollárnál többe nem kerülhet. — A megdöbbent udvaroncok

TOKIO, október 13. — Japán legnépszerübb fiatalembere a jövő esztendőben nősülni fog. Nem könnyelmü ember ez a "népszerü herceg" s már most kijelentette, hogy egyszerü esküvőt akar. Ötszázezer yennél, azaz kétszázötvenezer dollárnál többet nem akar elkölteni esküvőjére.

Persze, ez is nagy összeg, de az eredeti terv szerint husz millió yenbe került volna az esküvő, s ezt még a herceg is sokallotta. Akiről szó van s aki ennyire gazdaságos, az senki más, mint Hirohito herceg, Japán trónörököse. Hirohito kijelentette, hogy ezekben a nehéz időkben, amikor sok ember munkanélkül lődörög, lelkiismeretlenség volna részéről husz millió yenbe kerülő esküvőhöz ragaszkodni.

Ennyire emberbarát a japán trónörökös. Ennyire igyekszik megérteni a szegény ember sorsát. Ötszázezer yen ugyan nem kis összeg, de mégis szerény, figyelembe véve azt, hogy a japán trónörökös akar nősülni.

Az udvaroncok sorában meglehetős megdöbbenést keltett a trónörökös intézkedése, amennyiben ők arra számitottak, hogy olyan pompás és fényes esküvőt rendeznek, amilyet még nem látott a világ, vagy legalább is Japán.

A japán trónörökös a Kuni házból való Nagako hercegnőt választotta élete társául. Az esküvőt alkalmasint 1923 őszén tartják meg.

IJEDTÉBEN ELÁJULT S A BETÖRŐ KIZSEBELTE

LOGAN, O., okt. 13. — Ben Singer elájult, amikor betörőt talált a lakásán, s amikor magához tért, szomoruan vett róla tudomást, hogy a betörő nagy nyugalommal kizsebelte a 175 dollár készpénzt vett ki zsebéből.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirty first year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation Dr. Andrew Cserna, President; E. K. Cserna, Secy-Treas.)

Founded by: E. T. Kohányi — Alapította: Kohányi Tihamér

Editor: DR. ANDREW CSERNA.

Edited and Published at Szerkesztőség és kiadóhivatal
7001—702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephones: Bell. Main 3836. Cuy. Central 1221.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Canadában egész évre: $4.00; félévre: $2.00. — Külföldre: egész évre $8.00; félévre: $4.00. — Cleveland városban: egész évre: $6.00; félévre: $3.00. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: $4.00; half year: $2.00. — Foreign countries: one year: $8.00; half year: $4.00. — Cleveland one year: $6.00; half year: $3.00.

Entered at 1st Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

Eastern Office: New Yorki irodánk címe:
Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York
Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

A nép érdekében.

NEM egyszer, oh nem, sokszor, nagyon sokszor, a legkülönbözőbb oldalakról, a szélrózsa minden irányából, kivülről és belülről jöttek már könyörgések, fenyegetődzések az Egyesült Államok végrehajtó hatalmához: ne vegye komolyan az Egyesült Államok azokat a kölcsönöket, amelyeket bizonyos európai országoknak adott a háboru alatt. Nem, ne vegye tulságosan komolyan ezeket a kölcsönöket — legalább is, ne vegye komolyan annyira, hogy visszakéri ezeket a kölcsönadott pénzeket. Inkább hunyja be a szemét és mondja ezt: ezek a derék európai országok majd megfizetik, amivel tartoznak, ha egyszer majd lesz annyi pénzük szegényeknek, hogy fizethetnek.

De az Egyesült Államok hivatalos véleménye nem hajlandó sem a pressziónak, sem a könyörgéseknek, sem a hizelgéseknek engedni.

Hogy a mostani adminisztráció sziklaszilárdan áll azon az állásponton, amelyet ezzel a kérdéssel kapcsolatban eredetileg elfoglalt, azt bizonyitják azok a kijelentések, amelyek most legutóbb keltek szárnyra Washingtonból. Ezek a kijelentések pontosan körvonalazzák azt az utat, amelyet a kormány követni akar ebben az ügyben, de egyuttal körvonalazzák azt az utat is, amelyet — nem akar követni.

Tekintettel arra, hogy a kormány nagyon melegen érdeklődik a amerikai nép érdekei iránt, egyáltalán nem lehet csodálni azt a hideg érdeklődést, amellyel azokkal a szuggeszciókkal szemben viselteitk, amelyek az európai kölcsönök elengedését, vagy legalább is csökkentését célozzák.

A kormány teljesen tisztában van azzal a kötelességével, amellyel a népnek tartozik, teljesen tisztában van azzal, hogy ebben a kérdésben azoknak az érdekeit kell szem előtt tartania, akik ezeknek a kölcsönöknek a folyósitását tulajdonképen lehetővé tették, akik összeadták ezeket a pénzeket. Épen ezért, az Egyesült Államok kormánya nem engedheti meg azt, hogy ezzel a kölcsönüggyel az európai országok kormányai, mint harmadranguan fontos kérdéssel foglalkozzanak.

A kormány tisztában van azzal a felfogással, amelyet a Kongresszus képvisel és ezt a felfogást az Egyesült Államok népe nem egyszer hangsulyozta, mikor épen azokat küldte a Kongresszusba, akik ezt az álláspontot képviselik. Ez a felfogás: Amerika ne avatkozzék bele az európai országok gazdasági bonyodalmaiba. Azok, akik Európában a gazdasági bonyodalmakból a kivezető utat keresik, az Amerikával szemben fennálló kölcsönt is e bonyodalom egyik okának ismerik, ennek következtében a kölcsönnel szemben, mint a gazdasági krizis egyik komponensével járnak el. Ezt a felfogást az Egyesült Államok népe és kormánya a lehető legélesebben elitéli és helyteleniti. Ezt a kölcsönt az európai országoknak egész külön lapon kell elkönyvelniök — mint a hogy külön könyvelték el, mikor megkapták.

Azok, akik szentimentális okoknál fogva amellett agitálnak, hogy Amerika engedje el az európai országoknak adott kölcsönök visszafizetését, nem számolnak azokkal a következményekkel, amelyekkel ezeknek a kölcsönöknek az elengedése járna. Azok a speciális érdekeltségek, amelyek viszont minden szentimentalizmus nélkül agitálnak e mellett, nyilvánvalóan nem akarják tudomásul venni ezeket a következményeket.

Ezeknek a kölcsönöknek az elengedése elsősorban azt eredményezné, hogy a nép elveszitené a bizalmát a kormánnyal, a kormány adott szavával, a kormány obligációjával szemben. Ennek a bizalomnak az elvesztése annyit jelentene, hogy aláásták azt a hitet, ami nélkül a gazdasági élet együttmüködése, az okok és okozatok normális egymásra hatása elképzelhetetlen.

Elismerjük: a nehézségek legkönnyebb és legközelebb fekvő elintézése az lenne, ha ezeket a kölcsönöket elengedné Amerika. De — in the long run — mit jelentene ez? Azt jelentené, hogy a gazdasági törvények, a melyek a kölcsönös bizalmon és megértésen épültek fel, teljesen összeomlanának. S hogy ez mit jelentene azokra az országokra, amelyek az adósság miatt most a leghangosabban zokognak — azt majd meglátnák. Száz szónak is egy a vége: Az Egyesült Államok a kölcsönöket ugy adta csak az európai országoknak, azoknak hosszu könyörgése és igérgetése után, hogy ezt a kölcsönt vissza kell adni.

Az adminisztrációt, a jog, az igazság és a józan ész támogatja ebben a követelésében.

Ezt nem lehet letagadni. Ezt nem lehet félremagyarázni. Ezt nem lehet lekönyörögni. Et tudomásul kell venni.

És ennek értelmében eljárni — fizetni!

MEGSZÖKÖTT ISMÉT A CIRKUSZ ELEFÁNTJA

WILMINGTON, N. C., okt. 13. — Topsy már ismét szabadon jár. Alig fogták el, miután két napon át rettegésben tartotta, ez a legnagyobb elefánt fogságba zárva, ujból megszökött felügyelői elől s átuszva a Cape Fear folyó medrét, annak partmenti mocsarában bujt el.

FELKELŐK KIFOSZTOTTAK EGY POSTA HIVATALT

BELFAST, okt., 13. Fegyveres csapat támadta meg a postahivatalt Castletownban, West Meathban tegnap este. Leszerelték az összes telefon és táviró felszereléseket, s elkobozták az ott talált pénzeket. Azután elvágták a huzalokat is s bombával felrobbantották a rendőrségi laktanyát.

Julius Caesar: naptárcsináló

Ceasar követői

Van Amerikában, többek között egy olyan liga, az embereknek egy olyan szövetsége, amely nem foglalkozik politikával, nem akar társadalmi reformokat behozni — szinte csodálatos, hogy ilyen is akad — nem akar ráülni az emberek nyakára abból a célból, hogy grépdzsusst igyanak, nem harcol a női hajzat, vagy a szoknya ellen. Szerény kis társaság ez, amely inkább a távolba lát, szeme nem a modern élet kiszögelésein akad meg: a jövőt keresi és a multból szedi tapasztalásait.

Ennek a társaságnak a célja: megváltoztatni a naptárt.

Azt mondják, hogy a mi naptárunk teljesen kaotikus, összevissza időbeosztási rendszer. Hogy ilyen, annak Julius Caesar, a rómaiak nagy császára az oka. Ő zavarta össze az egész rendszert.

A társaságnak azonban nem csak véleménye van, de tanácsa is. A tanács ez: térjünk vissza a legősibb naptárrendszerhez, az egyptomihoz. Az évben ne tizenkét hónap legyen, hanem tizenhárom. Minden hónap huszonnyolc napból álljon. A tizenharmadik hónap végén ünnepnap legyen, ünnep, amelyet az egész világon minden nemzet megtartson. Ezért harcolnak.

A régi egyptomiak a naptár beosztásukat a pyramisok és obeliszkek utján vették. A pyramisok és obeliszkek mértanuknak és csillagászatuknak az alaptörvényeit foglalták magukban, hosszasságuk, szélességük, magasságuk, az általuk vetett árnyék különfélesége adta meg geometriájuk és asztrologiájuk lényegét. Ezeknek a segitségével számították ki, hogyan tart a Föld lépést a Nappal. S ezeknek a segitségével számították ki az év hosszát és ezeknek a segitségével osztották be az évet tizenháromegyenlő részre. A tizenhárom egyenlő rész végén nem egy napot tartottak meg ünnepnek, mint ahogy ezt az amerikai társaság szeretné, hanem öt napon át ünnepelték az esztendő végét.

Ez az egyptomi rendszer egészen Julius Caesar idejéig használatban volt. Julius Caesar, aki a babonáiban igazi római volt, utálta a tizenhármas számot. Ennek következtében acélkezét rátette a naptárra is és szétturta. A tizenháromból csinált tizenkettőt. Az uj rendszer annyira tetszett a szenátusnak, hogy a hetedik hónapot róla nevezték el.

A juliusi naptár egészen Krisztus előtt huszonnyolcig volt érvényben. Ekkor jött Augustus, aki ismét változásokat eszközölt rajta, a harminc és harmincegy napos hónapokat ő iktatta be.

A legközelebbi naptárváltoztatás jóval később volt: 1852-ben, mikor XIII. Gergely pápa megcsinálta a gregorianus naptárt — amelyet ma is használunk.

Gergely pápa rájött, hogy Julius Caesar valahol tévedett a számitásban. Több folyamán — Julius Caesar nem számított a szökővekkel — valahogyan, tiz olyan nap támadt, amelyeket sehogy se lehetett elhelyezni. A pápa nagyon egyszerüen és radikálisan intézte el ezt a kérdést. Tiz napot egy hónapból — történetesen akkor épen októberből — kidobott. Abban az októberben nem volt harmincegy nap, hanem csak huszonegy.

És minden rendbe jött.

Mióta a keresztény éra csak megvolt, az év végét mindig Karácsony napján ünnepelték. Ugyancsak Gergely pápa volt az, aki az év végét Karácsonyról áthelyezte december végére — részben egészen uj beosztást csinált tehát.

Annyi bizonyos, hogy eddig a Gergely pápa rendszere a legjobb.

Nagyon kétséges, hogy tud-e valaki valamikor jobbat kitalálni.

A Gergely-féle naptárhoz csak Görögország és Oroszország nem adta a beleegyezését. Ezek még az augusztusi módszer szerint számitanak.

LŐFEGYVERT KAPTAK A PROHIBICIÓ ŐREI

ERIE, Pa. — okt., 13. — Tizenhat lőfegyvert, 1,100 öv töltényt s több revolvert kapott a prohibiciós hivatal Erieben, mondotta Gosser ügynök. "Ezeket a fegyvereket az utmenti szolgálat közben fogjuk használni, minthogy a beérkezett jelentések szerint egyre nagyobb tevékenységet fejtenek ki a pálinkaszállitás terén autó truckokon."

A HAGYOMÁNY

A Szabadság részére irta: ALEXANDER BERNÁT

II.

A hagyományok és a forradalmak. — A hagyomány nem lehet mindenható és örökéletü. — Hogyan származnak haldokló hagyományokból nagy politikai és erkölcsi feszültségek. — A nagy francia forradalom. — A hagyományok eszközlik a forradalmakat, a forradalmak megölik aztán a hagyományokat. — A hagyomány nem mesterséges termék.

Hogy a világháboru mily halálosan hatott minden hagyományra kitünik a forradalmakból, melyek nyomában keltek. Minden forradalom késhegyig menő harc a hagyományok ellen. Sőt a forradalmak nem is egyebek, mint a hagyományok feszültsége folytán beálló robbanások. Mert, hogy ezt egy füst alatt elvégezzük: a hagyomány nem lehet és ne legyen mindenható és örökéletü. Az idők változtával a hagyományok is elvesztik eredeti erejüket, sőt egyesek halálra vannak itélve. Ami a lovagkorszakban hagyomány volt, minden testi munkának mind lealázóbb kerülése, az irás-olvasás müvészetének kevésbe vétele, a testi bátorság és erő minden fölött való megbecsülése, kereskedői karavánok legalaposabb kirablása, a jobbágy életének hitvány pénzért való megváltása, azt ugyan ki kivánná vissza, mint ujra felélesztendő hagyományt? Mulékony anyagból szövődik a hagyomány. Ámde, akiknek érdekükben áll, fenn akarják tartani, ragaszkodnak hozzá minden áron és amennyire lehet, nem engednek meg vitatkozást. Igy származnak nagy feszülések, melyek könnyen robbanásokkal végződnek. A nagy francia forradalomban az udvar, a nemesség, a nagy hivatalnokok, adófelügyelők stb. ragaszkodtak a hagyományokhoz, melyeknek azonban semmi belső életerejük nem volt. A polgárság kétségbeesve azon a makacs ellentálláson, melyet a hagyomány kiváltságosai minden ujitás ellen kifejtettek, végre pusztitani és gyilkolni kezdett, elkergette az arisztokratákat, elkobozva jószágaikat, uj hagyományokat kezdett épiteni. Itt vannak a hagyomány fogalmának belső nehézségei. Minden hagyomány keletkezésekor értékes, különben nem keletkezhetett volna; hagyomány nélkül nincs is szellemi élet; ahol nincs hagyomány, nincs kultura: de — most jönnek a sulyos de-ek — minden hagyomány megmerevedik, mint ilyen utját állja a haladásnak, nem engedi uj egészséges hagyományok kifejlését, türhetetlen feszültséget visz be a társadalomnak belső életébe. Tehát a hagyományra szükség van, de a hagyomány ugyancsak veszedelmes. A hagyományok csinálják a forradalmakat, a forradalmak ölik meg a hagyományokat. A nagy francia forradalom egyszerre véget vetett tenger sok hagyománynak, egyszersmind szorgosan épitgette az uj hagyományok főfalait. Hát 1918-ban? A német forradalom egy viszont reakció volt a katonaság mindenhatósága ellen, mely a német nemzetet egy szörnyü háboruba vitte és amelynek élén a német fejedelmek állottak. A fejedelmek és a katonák elvesztették a háborut, tehát a katonai erőn épült trónokat is. Most mindent megtesznek, hogy a katonai erő hagyományát ujra fölélesszék, és erre ráépitsék a helyreállitandó trónokat is. De a német nemzet nem bizhatik a katonai erőben, ép mert ez elvesztette a háborut. Lehet Hindenburg névnapokat rendezni és a Rathenaukat sorra meggyilkolni, eből nem élednek föl a régi hagyományok és nem épülnek ujak. Ha a hagyomány meghalt, akkor ninesen számára feltámadás. A hagyomány nem készül mesterségesen, nem hal meg mesterségesen, legkevésbé pedig támad fel mesterségesen. A hagyomány vagy van, vagy nincs! Ha van, nem lehet egykönnyen megölni, ha nincs, nem lehet megcsinálni. A hagyomány fokmérője a mindenkori kulturának. A hagyomány tartalmából meg lehet tudni, mit tart egy nemzet értékesnek, a hagyomány erejéből meg lehet látni, mily erős az az illető közönség, vagy társadalmi réteg.

KIÁSSÁK ÁBRAHÁM ŐSI VÁROSÁT

Mezopotámiában, valahol mélyen a föld alatt nyugszik egy város. Uteák és házak és terek és közök mélyen hallgatnak a föléjük rakodott homokréteg alatt.

S a nép, aki itt lakott, ezeken az utcákon járt, kereskedett, szeretett, gyülölt, politizált, háborut inditott és kibékült: a nép ma már szintén mélyen hallgat. Hová tüntek? Ki tudja.

Ez az eltemetett város az ősi Ur. Az a város, ahol Ábrahám született és élt. Az a város, amely miatta lett örökre emlékezetes.

Ur városa nem sokáig marad eltemetve a homok alatt. Ur ősi utcáin, ahol egykor Ábrahám járt, vagy háromezer esztendőknek előtte, nemsokára autók fognak robogni. Tele tudósokkal és segitőtársaikkal.

A tudósok már régen foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy ezt várost is kiemelik a feledés homályából. Ennek a munkának eddig azonban meg lehetős akadályai voltak. Először is a diesőséget és a kiásott anyag egy részét meg kellett volna osztani a konstantinápolyi muzeummal. Tekintettel arra, hogy a kutatást a British Museumnak és a Pennsylvania Museumnak az archeologusai karöltve akarták csinálni — sőt csináljak most is — nagyon fájdalmas lett volna nekik a törökök javára a kincsekről lemondani.

Tessék sürgönyileg küldeni!

Amióta az 50 centes sürgönyi korona pénzküldést életbeléptettem, napról-napra több olyan megbizást kapok, hogy a beküldött dollárok ellenértékét sürgönyileg fizettessem ki odaát.

Az amerikai magyarok ezrei győződtek meg arról, hogy az igy küldött összegeket néhány nap alatt hiánytalanul megkapják az otthonvalók és **mindenki szivesen áldoz rá 50 centet, hogy hozzátartozóit a várakozás kellemetlenségeitől megmentse.**

50 centért sürgönyileg küldök Magyarországra és Csehszlovákiába bármely 1000 koronán felüli kerek összeget. **A hazai cimet nem kell előjegyeztetni.** Mindenki azonnal küldhet bármely cimre..

Készpénzdollárokat Magyarországon, Jugoszláviában s Ausztriában fizetek ki. A póstai átutalási dij 3 dollár minden 100 dollár után. A sürgönyi dollárátutalásért Magyarországra 2 dollár, más országokba 4 dollár fizetendő még külön.

Hajójegyek az összes vonalakra.

Kiss Emil Bankháza
133 Second Ave. New York, N. Y.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője.

A M. Kir. Államvasutak Menetjegyirodájának kizárólagos képviselője.

A NÉGER AZ IRODALOMBAN

A fekete, mint probléma.

A Bookmann legutóbbi számában egy amerikai néger iró érdekesen számol be arról a helyzetről, amelyet a néger az amerikai irodalomban elfoglal. A néger kérdés tudvalevőleg egyike a legkényesebb problémáknak az Egyesült Államokban. A faji előitélettől eltekintve egyéb okok is játszanak közre ennek a problémának a kielégitésében. Az egyik lényeges körülmény például az, hogy amig az angol szász származásu anya átlag életében két gyermeket szül, addig az átlag néger anya nyolcat szül, aminek természetes következménye, hogy néhány évtized mulva annyira elszaporodnak a négerek az Egyesült Államokban, hogy a fehéreket esetleg háttérbe szorithatják. Ezidőszerint tizenkét millió néger él az Egyesült Államokban s a Bookmann néger cikkirója szerint egyelőre az irodalomban ez a faj annyi kifejezést nem talált, amennyire igényt tarthatna.

Az amerikai néger irók javarésze — irja a cikkiró — kénytelenek a propaganda eszközéhez fordulni s saját alkotó készségüket ennél az oknál fogva elhanyagolni. Kénytelenek erre azért, mert érzik azt a fonák helyzetet, amelyben a fajuk van s érzik, hogy mindaddig, amig a fajuk problémája nem intéződött el, l'art pour l'art alapon nem csinálhatnak müvészetet és irodalmat.

A négerről ismételten is megemlékeznek az amerikai irodalomban, de alakja rendesen komikus, nevettető s mintha egyáltalában nem lenne tragikus alak, ugy irják meg. Nemrégiben a Saturday Evening Post közölt egy Cohen nevü déli iró tollából egy novellasorozatot, amelyben a szereplő négerek mind groteszk figurák s ha nevetnek — röhögnek, s ha sirnak — bőgnek. Ezzel szemben a Bookmann cikkirója azt vallja, hogy az emberi szenvedélyek hajtó erejét, az öröm és szomoruság megnyilvánulását ép azzal az iróI lelkiismeretességgel kellene figyelembe venni a néger esetében, mint a fehér ember esetében.

Cobb s a hozzá hasonló amerikai irók, akik a négert belekapcsolják regényükbe, következetesen vagy fölénnyel vagy pedig lesajnálással kezelik az alakját, néha pedig szentimentálisan. Ennek az a magyarázata, hogy ezek az irók, mint "outsiderek" irnak s nincsen bennük elegendő tárgyilagosság, amelyet pedig a néger kérdés komoly kezelése megkövetel.

Érdekes jelenség, hogy az amerikai néger irók irásainak erősen propaganda jellege mellett mindinkább szaporodik azoknak a néger iróknak a száma is, akik kizárólag müvészi eszközökkel akarják a négert az irodalomba bevinni. Legkimagaslóbb egyénisége ennek az iránynak egy McKay nevü new yorki néger költő, akinek alkotásaiban benne sir fajának szomorusága, gyermekessége s ereje egyaránt. McKayt amerikai irodalmi körökben kezdik mindinkább komolyan venni.

Ugyancsak említésre méltó néger iró Du Bois, aki ujabban — a többi néger iró sorsához hasonlóan — szintén a propagandára vetette magát. Du Boisban egyébként némi fehér vér is kering, ami azonban nem akadályozza meg őt abban, hogy kimondottan a fekstékkel azonositsa magát.

A Bookmann cikkirójának az a véleménye, hogy az amerikai négerek sorából még számos kiváló és értékes iró fog kifejlődni. A négerekről hozzáértően, megértéssel és csakugyan érzékeltető képességgel csakis a négerek irhatnak — mondja ez a cikkiró. — Aki "outsider," annak tulságosan távol esik a néger lélek s még ha jóakarattal kezeli is, nem kerülhet el azt a hibát, amelyet enyhén naivságnak kell nevezni.

Nagy, mélységes indulatok irányitják az amerikai négerek életét is s aki ezt a különleges, furcsa, együgyü, egyszerü és mégis komplikált életet valaha irodalmilag ki tudja fejezni, az tagadhatatlanul értékes alkotással gazdagitja az amerikai irodalmat.

SZIV-SZÉLHÜDÉS ÉRTE A TEMPLOM ÉNEKKARÁBAN

NEW PHILADELPHIA, O., okt. 13. — A 25 éves Mrs. William E. Broadhurst szivszélhüdés következtében meghalt otthonában, ahova a templomból vitték haza, ahol a kóruson éneklés közben váratlanul rosszul lett és összeesett.

MEGYE VÁROS KÖZSÉG FALU

akárhol Magyarországon vagy a megszállott területeken általunk legkönnyebben elérhető.

Mi mindenütt leggyorsabban fizetünk es mégis a legolcsóbb napi árakat számitjuk.

Átutalási költség nincs.

A cimzett a feladott összeget levonás nélkül kapja meg.

Távirati pénzküldés. Dollárátutalás.

Közjegyzői ügyek.

Hajójegyek. Kamatozó betétek.

AMERICAN UNION BANK

Németh János elnök

Főüzlet: 10 East 22nd Street a Bankpalotában

Fióküzlet: 1597 Second Ave. corn. 83rd Street

NEW YORK CITY

A KITAGADOTT LEÁNY SZOBRA

A "Polgárerény" tisztelője

New Yorkban, a Városháza előtti téren áll egy szobor, a mely a polgári erényt ábrázolja allegorikus elképzelésben. Ez a szobor, amely Frederick MacMonniesnek az alkotása, müvészi és laikus körökben már nagyon sok dicsérő és ellenkező véleményre adott alkalmat. A szobor körül az ujságokban már annyi cikk látott napvilágot, hogy kezdett a dolog unalmassá válni.

A legujabb "story" azonban érdemes arra, hogy néhány sort szentelj unk neki.

A legujabb "story" hősnője Mrs. Edith Hawthorn Simmons, aki Siouz Fallsról érkezett meg a napokban New Yorkba, azzal a céllal, hogy megtekintse a Polgárerényt. Ennek a hölgynek köze van ehhez a szoborhoz.

Mrs. Simmons anyja, Mrs. Crane, az egész vagyonát, 125 ezer dollárt, azzal a céllal hagyta New York városára, hogy azon szobort és a szobor körül kutat épitsenek — "amelyből ember és állat egyaránt ihasék." Ez a pénz tulajdonképen a leányát, Edithet illette volna. Tekintettel azonban arra, hogy, az anya ellenkezése dacára férjhez ment egy Robert Simmons nevü fiatal texasi orvoshoz, az anya kitagadta a leányát — egy dollárt hagyott neki.

Mrs. Simmons ugy érzi, hogy ezt a szobort tulajdonképen ő épittette — mindenesetre az ő pénzén épitették.

Nem érez azonban se szomoruságot, se megbánást.

— Az életem feltétlenül másként alakult volna — mondja, ha ez a pénz a bir; tokomban van. De ki tudja, boldogabb lettem volna-e ugy? Talán hanszontalanságokra költöttem volna el — s mim lenne most belőle? Igy legalább tudom, hogy az utókor előtt ez a szobor a családunk emlékét hirdetni fogja.

Érdekes, hogy a doktor ura szintén ellene volt a házasságnak és kitagadta a fiát.

A megmaradt vagyonból Abeline Texasban a Simmons Kollegiumot alapitotta.

LEVELE VAN A SZÜLŐHÁZIBÓL:

Id. és ifj. Szentef Tamásné, Nagykikinda, Cincinnati, O., feladó Baitz Jenő ny. százados. IX., Márton utca 35, fsz. 2., Budapest.

Varga Zsigmondnak (Kolozsvár) feladó nővére Özv. Feketéné Varga Anna, Elemér u. 22, ajtó 10, Budapest.

Hegedüs Lukácsnak, Cleveland, O. feladó Hegedüs János Pécs.

Binecz Teréznek, Cleveland, O. feladó Szabó Bálint, Békésgyula.

CIMET KÉRNEK A SZÜLŐHÁZÁBÓL:

Timár József (Egyházbér, Bánnya-Mecsek, Szabolcs m.) cimét téri keresztfia Kánya József IX., Tisztoltó utca 33 b. fsz. 8.

Fülöp János, Veszprém, cimét téri öccse Fülöp Sándor villamosvezető, Zagyvapálfalva, Nógrád m. Hungary.

Erhardt István, (Liptó m. Hibe) cimét kéri családi ügyben Házy Józsefné, szül. Erhardt Hermina Vaputi barak 14. Miskolcz, Borsod m.

Gyermekei erősek és egészségesek lesznek

SATNYA, halványszegényes vér testi a gyermekeket gyengévé, fejletlenné és érzékennyé. Gude's Pepto-Mangan elegendő mennyiségü tiszta piros vért alkot, helyre állitja a test erejét, vissza szerzi a rózsás arcszint, erőssé és kövérré építi a testet.

Hires orvosok 30 év óta ajánlják a Gude's Pepto-Mangan-t erősitőnek és vér gazdagitónak. Kapható az Ön gyógyszertárában folyékony vagy tabletta alakban, a hogy akarja.

Gude's Pepto-Mangan
Tonic and Blood Enricher

SEGITSEN HOZZÁTARTOZÓIN

Küldjön nekik pénzt az óhazába, mert pénzért mindent vásárolhatnak, mire csak szükségük van. **Biztonság, Pontosság és Gyorsaság** jellemzik

RUTTKAY JENŐ
Bankházát
160 Avenue B, New York

Pontosan utalja át pénzküldeményeit. A legolcsóbb napi árfolyamot számitja. Bizalommal helyezheti el nála betétjeit.

Az iroda vasárnap d. e. 10—12-ig nyitva.

KITUD HAZAI CITERÁN JÁTSZANI ??

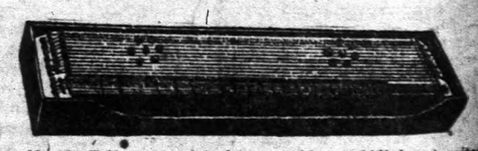

No. 3. Teljes nagyságu három sukkos valódi hazai czitera. Egész és félkottás hangbeosztással, dupla magas mahagoni szekrénynyel. Kiállitása szép, hangja erős és tiszta, csengő-bongó mint a zongora hangja. A czitera hosszusága három sukk (36 inch) szélessége 9 inch. Van rajta 4 szál Prim hur és kisérő hurok és bőgő hurok. A czitera ára teljes felszereléssel és 4 karika extra hurral, pengetővel és kulcscsal erős dobozban bérmentve szállitva csak $5.00

No. 1. Két sukkos, egész kottás hazai hasas czitera az összes hurozással, a legfinomabb anyagból, teljes felszereléssel, 3 karika extra hurral, pengetővel és kulccsal, postán bérmentve $4.00

Cziteráim hiresek az óhazában és itt Amerikában is. Nincsen szebb hangu hangszer mint a hazai czitera. Könnyü megtanulni játszani, a zenéje dallamos, kellemes.

Használja fel ezt a kedvező alkalmat valódi és jó hazai cziterát ilyenféle áron rendelni.

Utánvéttel nem szállitok. Mellékelje rendeléséhez a pénzt is. Gyors, pontos kiszolgálás.

Amerika legnagyobb magyar hangszer áruháza.

EMIL NYITRAY
NYITRAY-PARK MILFORD, CONN.

OS KÖZSÉG FALU
a megszállott területeken álta-
ban fizetünk és mégis a leg-
öltség nincs.
eget levonás nélkül kapja meg.
Dollárátutalás.
zői ügyek.
Kamatozó betétek.
UNION BANK
ános elnök
Fiókuzlet:
1597 Second Ave.
corn. 83rd Street
RK CITY

tudom, hogy az utókor előtt ez a szobor a családunk nevét hirdetni fogja.
Érdekes, hogy a doktor apja szintén ellene volt a házasságnak és kitagadta a fiát.
A megmaradt vagyonból Abeline Texasban a Simmons Kollegiumot alapitotta.

LEVELE VAN A SZÜLŐHAZÁBÓL:

Id. és ifj. Szentef Tamásnak, Nagykikinda, Cincinnati, O., feladó: Baitz Jenő ny. százados, IX., Márton utca 35, fsz. 2., Budapest.
Varga Zsigmondnak (Kolozsvár) feladó nővére Özv. Feketéné Varga Anna, Elemér u. 22, ajtó 39, Budapest.
Hegedüs Lukácsnak, Cleveland, O. feladó Hegedüs János Pécs.
Binecz Teréznek, Cleveland, O. feladó Szabó Bálint, Békésgyula.

CIMET KÉRNEK A SZÜLŐHAZÁBÓL:

Timár József (Egyházbér, Baranya-Mecsek, Szabolcs-m.) cimét kéri keresztfia Kánya József IX., Tüzoltó utca 33 b. fsz. 8.
Fülöp János, Veszprém, cimét kéri öccse Fülöp Sándor villamosvezető, Zagyvapálfalva, Nógrád m. Hungary.
Erhardt István, (Liptó m. Hibe) cimét kéri családi ügyben Házy Józsefné, szül. Erhardt Hermina Vayuti barak 14. Miskolcz, Borsod m.

Gyermekei erősek és egészségesek lesznek
SATNYA, halvány, szegényes vér teszi a gyermekeket gyengévé, fejletlenné és érzékennyé. Gude's Pepto-Mangan elegendő mennyiségü tiszta piros vért alkot, helyre állitja a test erejét, vissza szerzi a rózsás arcszint, erőssé és kövérré épiti a testet.
Hires orvosok 30 év óta ajánlják a Gude's Pepto-Mangan-t erősitőnek és vér gazdagitónak. Kaphatja az Ön gyógyszertárában— folyékony vagy tabletta alakban, a hogy akarja.
Gude's Pepto-Mangan
Tonic and Blood Enricher

ZZÁTARTOZÓIN
az óhazába, mert pén-
atnak, mire csak szüksé-
Pontosság és Gyorsaság
mzik
AY JENŐ
kházát
New York
énzküldeményeit. A leg-
ot számitja. Bizalommal
nála betétjeit.
d. e. 10—12-ig nyitva.

AI CITERÁN
ANI ? ?
árom sukkos valódi hazai czitera.
ssal, dupla magas mahagoni szek-
gja erős és tiszta, csengő-bongó
itera hosszusága három sukk (36
jta 4 szál Prim hur és kisérő hurok
teljes felszereléssel és 4 karika
ulcscsal erős dobozban bérmentve
$5.00
ottás hazai hasas czitera az összes
agból, teljes felszereléssel, 3 ka-
kulcscsal, postán bérmentve $4.00
ban és itt Amerikában is. Nincsen
hazai czitera. Könnyü megtanulni
lemes.
vező alkalmat valódi és jó hazai
Mellékelje rendeléséhez a pénzt is.
ar hangszer áruháza.
YITRAY
MILFORD, CONN.

Nem szabad a németnek spekulálni

Csakis kormányengedéllyel szabad német magánosoknak idegen valutát vásárolni

VALUTASPEKULÁNSOK

Az intézkedés bizonyos kivételt tesz a bankokkal

BERLIN, október 13. Ebert elnök mai intézkedésével a márkával való spekulációnak akarja elejét venni. Az intézkedés a többi között hazai iparcikkeknek idegen valutában való meghatározását tiltja meg, s külföldi valutát csakis engedéllyel szabad vásárolni. Az idegen valuta vásárlására vonatkozó intézkedésben kivételt kell tenni pusztán azokkal a cégekkel és vállalatokkal, melyeknek üzleti karakterüknél fogva feltétlenül szükségük van idegen pénzre.

A bankok egyénektől csak abban az esetben vásárolhatnak idegen valutát, ha az illetők személyazonosságát a törvény értelmének megfelelően sikerült megállapitani. Az illetőnek igazolnia kell azt, hogy milyen céllal adja el idegen valutáját a banknak s az utóbbinak az illető kézirásával ellátott okmányt be kell nyujtania a pénzügyminiszterium ama departmentjének, amely az ilyen ügyeket ellenőrzi. Akiről kiderül, hogy visszaél a törvénnyel, azt három esztendeig tartó fogházbüntetéssel lehet sujtani.

A Lokal Anzeiger jelentése szerint a kormány a spekulációk megakadályozására egyéb erős és szigoru intézkedéseket akar életbe léptetni. A mai nap folyamán a berlini tözsdén 2550 márkát fizettek egy amerikai dollárért s feltétlenül számolni lehetett azzal, hogy a valutaspekulánsokban ez az óriási valutakülönbség fel fogja ébreszteni a betegesen érzékeny spekuláló hajlamot.

GYÖRGY HERCEG UJ KÖVETELÉSEI

Sok pénzt akar, palotát és számos automobilokat

BELGRÁD, okt. 13. — György herceg, akit a rendőrség állandó felügyelet alatt tart, jegyzéket intézett a jugoszláv kabinethez, kijelentve azt, hogy még mindig nagyon is elégtelennek tartja azt az összeget, amelyet a kormány részére évente felajánlott.

Követeli, hogy neki nagy csomó pénzt adjanak, azonkivül rangjának megfelelő palotát és megfelelő számu automobilokat. A kabinet arra kérte a királyt, hogy hivjon össze koronatanácsot és fenyittesse meg a lázongó bátyját.

EGY LEVÉLKÉNEK KALANDOS UTJA

Levél, amelyet csak hét év mulva kézbesitettek

NEW YORK, okt. 13. — Arthur Nottolo ezelőtt hét esztendővel, nyolc hónappal és nyolc nappal levelet irt Frank Bock newarki postamesternek. Az időben a levél feladója vagy két és fél mértföld távolságban lakott a newarki postahivataltól. Mr. Bock, a postamester a levelet tegnap reggel kapta kézhez.

Amikor a levelet megirta, Nottolo 17 esztendős volt és az iránt érdeklődött, hogy hogyan kaphatna munkát a posta szolgálatában. Most már nem érdekli a dolog, mert jó munkája van az apjának gyümölcsüzletében. Mialatt a levél vándorolt, Bock postamester négy esztendeig nem volt hivatalban. Most azonban megint ő a postamester, mert másképen talán most sem kapta volna kézhez az episztolát.

DeVita
S. De Vita Bankár
2105 FIRST AVE., NEW YORK
Cor. 108th Street.
Állami felügyelet alatt
Garantáljuk, hogy mindig a legolcsóbb napi áron továbbitjuk pénzküldeményeit:
Tegnap a következő árfolyamaink voltak érvényben:
1000 magyar korona ....$—.45
10,000 osztrák korona ....$—.17
1000 csehszlovák korona $34.40
1000 román lei ....$ 6.50
1000 jugoszláv korona ....$ 4.10
A fenti árakhoz igen mérsékelt postai átutalási költséget számitunk, a mint azt e lap minden "Vasárnapi" cimü szines mellékletében közöljük.
INGYEN SÜRGÖNYI ÁTUTALÁS! Hajójegyek. Válaszbélyegek. Irjon 200 számu körlevelünkért, a mely értékes tudnivalót tartalmaz.

PÉNZVALUTA, S A KÜLFÖLDIEK

Budapesten is kezdenek már külön árakat szabni az idegeneknek. — Az árfolyamzuhanás ujabb nagy zavarokat okoz.

A "SZABADSÁG" budapesti tudósitójától

NÉMETORSZÁGBAN lassanként minden árunak kétféle árat szabnak. Az egyik a belső fogyasztó számára szolgál, mig a másik a külföldieknek és az idegeneknek szól. Különösen a muzeumok, szinházak és mulatóhelyeknek van kétféle taksája. Nagyon tekintélyes és borsos, — természetesen csak márkában, — a külföldieknek, nagyon csekély és lényegtelen a bennlakóknak, a németeknek.

Velünk, magyarokkal, külön kivételt tesznek. A mi pénzünk szintén alig ér valamit a világ relációkban. A németek nem felejtik el a régi összeköttetéseinket sem, hiába szakitották szét a különféle békeszerződések a szövetségi szálakat, a hármas szövetség évtizedes baráti kapcsolatai élnek és a közös törekvésekben felnevelt nemzedék ragaszkodik még a tradicióhoz. Magyar embert tehát ez a kétféle osztályozás alig érdekli, viszont azonban egészen más a helyzet Amerikával szemben.

Az amerikaiak eleget is panaszkodnak emiatt, sőt **bojkott mozgalommal is fenyegetődztek.** Abból indultak ki, hogy az amerikai látogatók rengeteg dollárt visznek át Európába és ebből a pénzből igen sok ember él, tehát velük nem illik igy bánni. Az amerikai szivesen költekezik, viszont azonban **nem hagyja teljesen kizsákmányolni magát.** Erről a témáról különben nagyon szép és okos cikket olvastam a **Szabadságban.**

A németek nem ijedtek meg ettől a fenyegetéstől, sőt igen sok kereskedő **az amerikai bojkott helyett a maga kis birodalmában megcsinálta a külföldiek bojkottját.** Külföldi látogató a legnagyobb megütközéssel látja Németországban egyes kirakatok ablakaiban, hogy **"külföldieket itt nem szolgálnak ki."** Az első pillanatra hihetetlenül megborzad az ember, hiszen a világgazdaság ma már annyira fejlett, hogy ilyen korlátokat szabhat magának Afrika közepében valamely vad néptörzs, de semmi esetre sem állhat elő vele Európának egyik legmüveltebb kulturáju nációja. Arra kell azonban gondolni, hogy akció mindig reakciót szül. Mindentől eltekintve, letagadhatatlan tény, hogy **az olcsó valutáju országok megmaradt kincseit a jó valutával rendelkező nemzetek könnyü szerrel kifosztották.** Napoleon valamikor nagyon egyszerüen csinálta. Egyszerüen összeszedette Olaszországban a mükincseket és aztán a Louvreba szállitotta, ahol még ma is diszelegnek. A modern háboru után a mükincsek ugy vándoroltak ki a legyőzött országokból győztes államokba, hogy **jó valutával olcsó pénzen megvásárolták.**

Nálunk eddig egyik ilyen féle korlátozásokból egyáltalán nem is lehetett beszélni, ma azonban már két olyan jelenség történt, amely azt mutatja, hogy **ha kisebb mértékben is, de Magyarország követni fogja Németország példáját.** A mi kicsinyes viszonyaink mellett természetesen ez a probléma is átformálódik, nekünk nem kell védekeznünk az amerikaiak és az angolok ellen, — bár csak jönnének, mennél többen a megcsonkitott Magyarországra, hogy legalább saját szemükkel győződnének meg az erőszak békéjének tarthatatlanságáról, — hanem nálunk számitásba jönnek **a meggazdagodott utódállamok,** melyek megpuffadtak, a mi gazdasági kincseinken lakmároznak, vagyonilag nagyon is fölénk kerültek.

A két emlitett jelenség közül az egyik az, hogy **Budapest legelőkelőbb, a külföldiek által leginkább frekventált éttermében, a Ritz szállóban ezentul nemcsak magyar koronákban irják ki az étlapot, hanem francia frankban is.** A másik jelenség pedig az, hogy **a kereskedők mozgalmat inditottak abban az irányban, hogy ezentul a külföldiektől egyes árucikkekért külföldi valutákat szedjenek.** A **Szabadság** budapesti tudósitója felkereste egyik elsőrangu pénzügyi szaktekintélyét Magyarországnak és erről az uj átformálódásról információt kért. Ezt a választ kaptuk:

— **Az amerikai magyarokat ez a kérdés közvetlenül nem érinti, mert ellenük igazán nem irányul.** Legfeljebb akkor keltené fel az érdeklődésüket, **ha a földbirtokra és a házra, házvételre és áttere-lődne az ilyen fajta megoldás terve.** Legyünk őszinték, ilyen tervek is vannak, a legutóbb átnéztem a pesti házak eladásáról közölt hatósági hivatali kimutatást most, egy ilyen tételre bukkantam: **"Az eladási ár 5000 dollár és 180,000 korona".** Tehát mielőtt a kereskedők terveiket keresztül vitték volna, **ügyes emberek már szórványosan rájöttek arra, hogy miképen adóztassák meg az értékben annyira megnövekedett amerikai pénzt.** Ez a helyzet azonban igazán elszigetelt dolig, ugy, hogy kár még vele komolyan foglalkozni.

Egészen más azonban a két érdekes jelenség. Elemezzük mind a kettőt külön és külön. A Ritz szálló vendéglőse sietett interviuban kijelenteni, hogy nincsen szó arról, mintha már Magyarországon is kétféle árt szabnának és a külföldieknek többet kellene fizetniök az élelmi cikkekért, mint a belföldieknek, hanem ez csak annak a kimutatására való, **a külföldiek lássák, hogy milyen olcsón élnek nálunk.**

— Mi már tudjuk, hogy mi lesz ennek a következménye? Az árak egyideig valóban együtt fognak haladni a magyar árakkal, azután elválnak. Később a vendéglők egészen specializálódni fognak. Egyes helyeken olyan drága lesz az élelem, hogy más, mint külföldi semmi körülmények között sem fizetheti meg. Az bizonyos, hogy **az itt élő külföldiek nagyon olcsón és nagyon fényüző módon élnek.** 80—100 dollárból Magyarországon ugy lehet élni, mint Amerikában havi **800—1000 dollárból.** Egyes külföldiek valóban szórják a pénzt és ez sok nyomorgó ember ellenszenvét kelti fel. Nekünk ilyen indulatoktól nem szabad elkábittatnunk magunkat, sőt ellenkezőleg az **idegenforgalmat minden erőnkből támogatni kell.** Nemcsak a magam véleménye ez, hanem az irányadó körök elhatározása is, hogy **külföldieket még az aránylagos kizsákmányolástól is meg fogjuk védeni.**

— **A kereskedők mozgalma már igazán nem tartozik Amerikára, ez tisztára a cseh, szerb, román kereskedőket és egyes sibereket érint.** A koronánk romlása következtében a szokol, lei és a dinár árfolyama Magyarországon nagyon hatalmasat ugrott. Nálunk uzsorabiróság hihetetlen büntetésekkel és más kényszeritő eszközök segitségével igyekszik nemcsak a drágaságnak gátat szabni, hanem még a külföldi áraknál a valuta arányositást is megakadályozni. Ennek az lett a következménye, hogy **megszállott területekről, de Csehországból is, Romániából és Szerbiából sokan rándulnak át Magyarországba vásárolni.** Ha csak arról volna szó, hogy az elszakitott magyarok közül néhányan itt olcsóbban felöltözködnek, még örülhetnénk a dolognak, hiszen az óshaza iránti ragaszkodást ezzel az összeköttetéssel csak fejlesztenénk, de az a baj, hogy **a magyar kereskedők rovására román, szerb és cseh spekulánsok aknázzák ki a helyzetet.** Elmondok például egy esetet. Egy férfi divatáru kereskedő Csehországban nagyarányu bevásárlásokat tett. Természetesen szokolért vásárolt. A szokol akkor 15—20-on állott. Amikor a szokol ára kezdett felfelé menni, abbahagyta a vásárlásokat. Mostan nemrégiben, mikor a szokol a 70-et érte el, ajánlatot kapott arra, hogy **a cikkeket valaki napiárnál jóval magasabban hajlandó volna megvenni.** Eleinte örült a dolognak, de azután, utána nézett és megállapitotta, hogy **a cikkeket egy stróman utján ugyanaz a cseh kereskedő akarja megvenni, akitől ő vásárolta.** Kiderült tehát az, hogy "amig a készlet tart Magyarországon", **egyharmad áron olcsóbban lehet megvásárolni a cseh, román és szerb árut.** Főleg természetesen iparcikkekben cseh áruról van szó. Majdnem minden kereskedelmi árnak megvan a maga sérelme és attól félnek, hogy **az uj beszerzéseket majd már lényegesebben magasabb áron tudják csak a közönségnek rendelkezésére bocsájtani.** Az uj árukat majd nem lehet elhelyezni és ezenfelül még a mai ár és beszerzendő áruk uj ára között olyan nagy külömbség lesz, hogy a **kereskedőket egyszerüen árdrágitóknak fogják tartani** és a feljelentések napirenden lesznek. Hivatalosan tehát ezért indult meg a mozgalom és ilyen indokokra való hivatkozással kérik, hogy engedjék meg a külföldi fizetési eszközökben való fizetést is. A másik érvük az, hogy **devizára, külföldi fizetési eszközre szükség van, mert a deviza központ ugyis nehezen dolgozik.**

—Az egészben azonban az a szomoru, hogy **ez a mozgalom is pénzünk betegségére vezethető vissza.** Az igazság az, hogy a kereskedők jobb fizetési eszköznek tekintik az idegen pénzt, mint a magyar koronát és ezért mozgolódnak. Ebből is láthatják az amerikai magyarok, hogy a **pénz betegségének végzetesen szomoru következményei vannak.**

Paizs Ödön.

FURCSA LESZ A LONDONI SZOBOR

Az első monoklis szobor a világon

Érdekes hirt közölnek az angol lapok. Chamberlain egykori gyarmatügyi miniszterről most készitenek szobrot, amelyet az angol alsóházban fognak felállitani. Chamberlain, aki a legelegánsabb jelenség volt az angol politikai világban, elképzelhetetlen monokli nélkül és kortársai közül nem is látta őt senki üveg nélkül a bal szemén. A szobrász, aki a szobrot késziti, ezt a karakterisztikus viseletet az angol államférfiunak a szobrán is megörökiti, ugy hogy ez lesz az első monoklis szobor a világon.

CSŐDÖT JELENTETT A HIRES SZABÓNŐ

Lady Duff-Gordon, másnéven Lucille, csődöt kért a világhirü cége ellen Londonban

LONDON, október 13. — Lady Duff-Gordon, a Lucille Ltd. cimü világhirü női szabóság főnöke immár nincsen a "businessben". Tegnap keresetet adott be a biróságon maga ellen: csődöt kért maga ellen.

— Szinte hihetetlen az egész, mondotta Lucille, nevetséges, olyan, mint egy rossz álom. De igy van. Tegnap még egy milliót kerestem évenkint és ma már penny nélkül állok itt.

Lelkiismeretlen emberek kifosztották mindenéből — ez a vádja a világ ellen a hires Lucillenak.

A hires Lady Duff-Gordon, aki mint egyszerü kis varróleány kezdte a karrierjét, különben testvére Elinor Glynnek, a világhirü irónőnek. A cége egyformán nevezetes volt Londonban és New Yorkban.

A császár készülődik az esküvőre

Az emlékirataiból befolyó jövedelemből juttat a szegényeknek

HINDENBURG HIVATALOS

Ludendorff nem kapott meghivót az esküvőre

DOORN, Hollandia, okt. 13. — Vilmos volt német császár készülődik esküvőjére s azt akarja, hogy a Doornban tartózkodó német gyerekek is boldogok legyenek. Elhatározta, hogy az emlékirataiért esedékes sok amerikai dollárból juttat ezeknek a szegényeknek.

Hermina hercegnő, a császár menyasszonya, legkisebb gyermekével, Henriette hercegnővel.

Hir szerint Hindenburg field marshall résztvesz az esküvőn és a lakodalomban, de Ludendorff tábornokot nem hivták meg.

LAKAT ALÁ KERÜLT TERRORISTA BANDA

Militarista összeesküvésnek jöttek nyomára Münchenben

MÜNCHEN, okt. 13. — Gyilkosságra vonatkozó összeesküvés vádja alatt letartóztattak ujabb öt tagját annak az Overland nevü titkos militarista szervezetnek, amelynek vezérét néhány hét előtt tartóztattak le, miután kiderült, hogy az Oberammergau felé közlekedő autóbuszokon utazó amerikaiakat akarták kifosztani. Az ilyképen szerzett pénzeket militarista és terrorista célokra akarta felhasználni a diszes szövetség.

A bajor lapok értesülései szerint a bünszövetség politikai vezető emberek élete ellen akart merényleteket elkövetni a Rathenau mintájára. Hogy kik voltak a kiszemelt áldozatok, arról nem szólnak a hiardások.

FELSŐ ISKOLAI TANULÓ VÁLT ÖNGYILKOSSÁ

BRIDGEPORT, Conn., okt. 13. — Raymond Bradley 17 éves felsőiskolai tanuló agyonlőtte magát s hátrahagyott soraiban elmondja, miért nem törődik az élettel. Olvasta a "Nyomorultak"-at. "Az a gondolat, hogy a világ ép ugy forog tovább, mint nélkülem." Azok a gondolatok a távolba nyuló kérdésekre "Ki teremtette a világot? Van-e Isten? Darvin elmélete." "A küzdelem a létért." "A tökéletesebb tulélése." "Van-e joga az embernek más lény életének elvételére? Az ember egyelőnek teremtetett-e?" Az iskolai hatóság szerint a tanulók mintaképe volt.

ORVOSI BIZONYITVANY KELL A HÁZASSÁGHOZ

MEXICO CITY, okt. 13. — Michoakan kormányzója aláirta azt az uj törvényt, mely elrendeli, hogy csak azok kaphatnak házassági engedélyt, akik mindkét fél részéről orvosi bizonyitványt mutatnak be annak igazolásával, hogy teljesen egészségesek. A munkásosztály tudatlansága, nemtörődömsége folytán az uj törvény csak lényegesen meg fogja növelni a törvénytelen gyermekek számát épugy, mint ahogy szakitottak az egyházi házasságkötésekkel, s beérik a házassági engedélyekkel is. Azt hiszik, hogy ezzel csak a vadházasságok számát növelik meg.

Kevés volt a fizetés

A Mértékhitelesitő Hivatal főnöke lemondott állásáról

WASHINGTON, okt. 13. — Dr. S. W. Stratton, a Mértékhitelesitő Hivatal főnöke, a legnagyobb meglepetésre, tegnap lemondott állásáról és elfogadta a Massachussets Institute of Technology által felkinált igazgatói állást.

Lemondását Hoover kereskedelmi miniszter sajnálattal vette tudomásul, amit egy hozzá intézett levélben ki is fejezett.

Hoover kereskedelmi miniszter a levelében hosszasan kiterjeszkedik azokra az érdemekre, amelyeket Dr. Stratton a hivatal felfejlesztésében szerzett — Hoover általában ugy beszél róla, mint az ország egyik legkiválóbb emberéről.

Dr. Stratton azért mondott le erről a nagyrabecsült állásáról, ahol az országnak nagy hasznára vállott, mert — kevés volt a fizetése.

A szállitás problémája

Az amerikai nép fejenkét száz dollárt költ szállitásra

DETROIT, október 13. — J. Rowland Bibbins, a szövetségi kereskedelmi kamara szállitási osztályának vezetője, a National Air Institute előtt tegnap beszédet mondott, amelynek során rendkivül érdekes adatokat sorolt fel. Amerika, mondotta, mostanában fejenként és évenként körülbelül száz dollárt költ szállitásra, tehát jóval többet, mint amekkora az egész államadósság volt a háboru előtt.

Az ország üzletemberei mostanában elsősorban gyorsaságot kivánnak meg a szállitásban és ennek tulajdonitható az, hogy a légi szállitást ma már nagyon is fontos tényezőnek tekintik. Amerika gyorsaságszerető ország, olyan óriási területtel, a melyen a szállitás eszközeinek minden lehetősége megvan a teljes kifejlődésre. Általában Amerika térfoglalása a világpiacon attól függ, hogy hogyan képes a szállitás olcsóságának problémáját megoldani és mellette fenntartani a mai amerikai általános életszinvonalat.

A Magyarság szives figyelmébe!
Ezuton értesitem összes ismerőseimet és jóakaróimat, hogy miután a SCHWABACH BANKHÁZ UJ TULAJDONOSAIVAL elvben nem egyeztem, 15 évig viselt üzletvezetői állásomról lemondtam és ÖNÁLLÓSITOTTAM MAGAM. Távozásom alkalmából az alanti hitelesitett bizonyitványt kaptam:

Angol eredeti.
New York, September 18, 1922
To whom it may concern:
We take pleasure in stating that Mr. Henry Schwartz has been employed by us for fourteen years and that during that time his service have been VERY SATISFACTORY. He is leaving us OF HIS OWN ACCORD and we commend him to anyone in need of a RELIABLE, HONEST and FAITHFUL employee.
Bélyegző: SCWABACH & SON Banking House
1345—1. Ave. New York, N. Y.
Sajátkezü aláirás:
Alfred K. Schwabach

Magyar forditás.
New York, 1922 szeptember 18.
Mindenkinek tudomására, akit illet:
Örömmel igazoljuk, hogy Mr. Henry Schwartz nálunk alkalmazásban volt tizennégy évig és hogy ezen idő alatt szolgálatával NAGYON MEG VOLTUNK ELÉGEDVE. SAJÁT AKARATÁBÓL LÉP KI TŐLÜNK és ajánlhatjuk őt bárkinek, akinek egy MEGBIZHATÓ, BECSÜLETES s HÜSÉGES alkalmazottra van szüksége.
Bélyegző: SCWABACH & SON Banking House
1345—1. Ave. New York, N. Y.
Sajátkezü aláirás;
Alfred K. Schwabach

Pénzküldések. Dollár-átutalások. Mindenféle valuta-üzletek. Hajójegyek. Kihozatali ügyek. Óhazai és közjegyzői ügyek. Biztositások figyelmes, pontos és szakszerü elintézése.

Nyitva reggel 9-től este 8-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig
Cimem: HENRY SCHWARTZ
GLOBE FOREIGN EXCHANGE, Inc.
1433—2nd Avenue New York, N. Y.
A 74-ik és 75-ik utcák között.

DICSÉRI HARDING A GYEREKSZERETETET

Az elnök levele az amerikai gyermekegészségügyi társaság évi kongresszusához. — A társaság nagy szolgálatokat teljesitett az országnak tizenkét éves munkájával

WASHINGTON, október 13. — Az amerikai gyermekegészségügyi társaság évi konvenciójának megnyitó ülésén felolvasták Harding elnök levelét. Levelében az elnök a civilizáció leggyengédebb érzésének nevezi a gyermekszeretetet s ugyanekkor a legteljesebb elismeréssel adózik a társaságnak a gyermekegészségügy terén kifejtett tevékenységéért.

"Tizenkét évig szolgál már a társaság", irta az elnök levelében, "hogy a külömböző gyermekegészségügyi szervezetek müködését összhangba hozza egymással s a társaság ezekkel a szolgálataival maradandó érdemeket szerzett."

"Az önök munkája olyan ebben az országban, hogy semmikép sem nélkülözheti a pénzügyi támogatást, az önzetlen segitséget és a kimagasló vezetést. Fogadják gratulációmat a mult teljesitményeiért és szerencsekivánságaimat jövő müködésükhöz."

A társaság konvenciójának megnyitó ülésén számos beszéd hangzott el a gyermekgondozás külömböző kérdései felől. Az évi elnöki beszédet a társaság lemondó elnöke, Herbert Hoover tartotta.

JOHN D. JR. — 52 MILLIÓVAL GAZDAGABB

NEW YORK, okt. 13. — John D. Rockefeller, Jr., pár hétig nem szorul gombostü pénzre. Ma ugyanis 52 millió dollárral vált gazdagabbá a Standard Oil Co. 400 percentes osztaléka folytán. Mindössze 38,970 részvénye van a New Jersey olajtársaságtól, mely 1921-ben 215 dollár értékkel volt jegyezve. A nagy vételkedv s a kilátásba helyezett magas osztalék a részvények árát 240 dollárra verte fel s ez a rá eső osztalékkal 52 millió dollárt eredményezett a számára.

Keresse a VÖRÖS SZEGÉLYT a szár teteje körül

Kérjen Goodrich "Hi-Press" Bányász Cipőt—mely tovább tart mint az acél és nem kell talpaltatni!
Keresse a Vörös Szegélyt a szár teteje körül
THE B. F. GOODRICH RUBBER COMPANY
GOODRICH "HI-PRESS" Mining Shoes

MAGYAROK AMERIKÁBAN

OKTÓBER 6-IKI EMLÉKÜNNEP.

TRENTON, N. J. — Október 8-án, vasárnap délután a trentoni magyar testületek nagyszabású ünnepélyt rendeztek az aradi vértanuk emlékére.

A hatalmas terem zsufolásig megtelt közönséggel. Az ünnepély megnyitásáig Németh Sándor zenekara játszott nemzeti gyászdalokat.

Az ünnepélyt Binder Miklós, a rendező bizottság elnöke nyitotta meg s első szónokul Korocz Géza ref. lelkészt kérte fel, ki rövid beszéddel bemutatta a közönségnek vendégeit, akik messze földről jöttek el a hazafias ünnepélyre.

Mészáros Ferenc énekelt ezután zongorakiséret mellett. Sok tapsot kapott. Utánuk Tóth Sándor, a lancasteri theológia tanára lépett a közönség elé s csaknem egy óráig tartó tapsok által sokszor megszakított ünnepi beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy csak igazi egyetértésben van erő s csak is ez képesíthatja talpra s teheti egységessé a sok darabokra szabdalt Magyarországot. Szünni nem akaró taps jutalmazta szónoki szépségben gazdag beszédét.

Ezután Binder Mariska és Korocz Bözsike játszottak zongorán négykezes darabot. Majd Kövér Sándor, a Ref. egyesület főelnöke leszélt az amerikai magyarság egyik gyönyörü intézményéről, a református egyesület által fentartott árvaházról, amelyet a trentoni magyarság gondjaiba ajánlott. Utána Molnár Mihály énekelt igen szépen Németh Sándor zenekarának kisérete mellett.

Dr. Herczeg József budapesti lelkész beszélt ezután nagy hatással a hazai állapotokról s arra kérte a közönséget, hogy legyenek mindig jó magyarok s szeretettel munkálkodjanak a magyar haza javára.

Orosz Antal szerkesztő emlékezett még meg a nagy nap gyászos eseményeiről. Végül Korocz Géza ref. lelkész vonta le az est tanulságát, s a magyar himnusz elénekelése s Binder elnök bezáró szavaival ért véget az ünnepély.

OKTÓBER 6.

ST. LOUIS, MO. — Október 8-án tartotta meg szokásos Október 6-iki gyászünnepélyét a St. Louisi Magyar Egyesület a Magyar Házban következő műsorral: Megnyitó beszéd: Fábry János. Zongora és hegedü duett: Taschler Juliska és Vágó Ferenc. Ünnepi beszéd: Csucsorás József. Szavalat: Taschler Irénke. Ének: Gross Margit, zongorán kisérte Sommer Kató. Záró beszéd: Labanics Miklós. Müsoron kivül Schönberger Jánosné és Láng Jenő kedveskedtek egy-egy szavalattal, mig Feja Andor, Lederer Károly és Szabados Zoltán dalokkal szórakoztatták az egybegyült közönséget.

MAGYAR ATHLÉTÁK KITÜNTETÉSE.

CHICAGO, ILL. — A Chicagoi Magyar Athletikai Egyesületet szép kitüntetés érte. Első csapata nyerte meg a nemzetközi football Liga chicagoi második bajnokságát, a mely alkalomból Beitschel László, az egylet elnöke a tagok nagy lelkesedése között osztotta ki a Liga által ajándékozott érmeket: Földi, Rusnyák, Révész, Adorján, Steinberger, Csonka, Armay, Teichman, Szabó, Foltin, Klug, Bujna klub tagok között. A klub tagjai közül Szőke és Adorján nyertek számos kitüntető érmet az uszó versenyeken. Az ezidei futó versenyen Fényes, Marvay, Németh és Kraut nyertek érmeket.

KERESZTELŐ.

CANTON, O. — A Kisküllő megyei Bonyhára való Timár Sándort kis fiuval ajándékozta meg felesége a Maros-Torda megye Kibédre való Torjai Zsuzsánna. A kis fiut Dókus Gábor ref. lelkész keresztelte meg Péter névre. Keresztszülei: Stiller Péter és neje. A boldog szülők házánál barátságos vacsorával ülték meg az örömünnepet, melyen a keresztszülőkön kivül Kádas János, Bertalan Ferenc, Stekács István és Kántor Mihály vettek részt családjaikkal.

KÜLDJÖN PÉNZT MOST AZ Ó-HAZÁBA!
Pénzküldési rendszerünk olcsó, biztos és gyors.
Tegnapi pénzáraink ezek voltak:
000 magyar korona.....$ .47
000 csehoszlovák korona.....$34.00
000 jugoszláv korona.....$ 3.90
000 román lei.....$ 6.30
Egy millió osztrák korona....$15.00
Vidékről beérkező pénzküldeményeket a lehető legpontosabban és mindig a beérkezés napján intézzük el.
The Lőwy Investment Company
11207 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.
Cedar 2442 Garfield 2554
Nyitva hétköznap este 9 óráig. Vasárnap este pedig 6 óráig.

SZÖRNYETHALT AZ ÉPITŐVÁLLALAT TRUCKJA ALATT

Horváth István derék magyar munkást elgázolta a munkaadó cég truckja

VÉLETLEN BALESET

A koroneri esküdtszék nem tartja hibásnak a vezetőt.

ELGIN, Ill. — Horváth István magyar munkást elgázolta s hátsó kerekével pillanatnyilag megölte a munkaadó vállalat öt tonnás truckja.

Horváth István a Wellington avenue 532 számu házában lakott, 18 évvel ezelőtt jött ki Amerikába s tiz év óta állandóan a Charles Giertz and Sons elgini épitési vállalkozók szolgálatában állott. Most Ontarioville közelében dolgozott a konkrét-ut épitésénél, ahova nehéz truckkokon szállitják a követ és más egyéb épitési anyagot. Horváth több társával dolgozott együtt, s amikor a truck sulyos terhével a kijelölt helyre hátrált, Horváth nem figyelt a truckra, viszont annak vezetője baloldalt kihajolva nem látta meg a jobb oldalon dolgozó Horváthot, akit a truck elütött s hátsó kereke keresztül ment rajta, halálra zuzva a szerencsétlen embert.

A végzetes baleset pár perccel dél előtt történt, holttestét Elginbe szállitották.

A vállalat truckját William Matz dundee-i lakos vezette. Eugene Norton koroner még aznap este foganatositotta a vizsgálatot, s a kihallgatott tanuk vallomása alapján kimondotta, hogy véletlen baleset forog fenn, amiért a truck vezetőjét nem lehet felelősségre vonni. Tanukként a borzalmas szerencsétlenség szemtanui közül a következőket hallgatták ki: Henry Mitchell, 626 Grace Str., Roy Norton, R. F. D. No. 6. Elgin, Fred Bell 444 No. Crystal Str. és a truck vezetőjét.

Horváth István szorgalmas, derék magyar munkás volt, özvegye és két leánya Horváth Julia és Mária veszitették a gondos kenyérkeresőt. A Norris kápolnában ravatalozták fel s a Szt. József templomban megtartott gyászszertartás után a kath. temetőben helyezték örök nyugalomra a javakorbeli, 44 éves derék magyar munkást.

A CANADAI MAGYARSÁG KÖRÉBŐL.

Családi kör.

REGINA, Sask. Canada. — Hét magyar család örömérői kaptunk tudósitást. Két kis leány és öt hatalmas fiucska szerzett nekik boldogságot.

Gelencsér Józsefet leánykával örvendeztette meg felesége, aki Vilma névre kereszteltetett. Keresztszülei: Bárducz Antal és neje. A másik kis leány Szentes Márton családját boldogitja.

Fiu gyermek a kis vendég, György Menyhért, Lőrincz András, Fábián Lajos, Fakó Gergely és Barabás Lukács házában.

Barabás Lukács, a reginai New Canadian Club magyar osztálya pénztárnoka és családjának örömét azonban csakhamar bánat váltotta fel, mert a kis Lukács fia a szülők nagy szomorúságára egy hét mulva elhunyt.

Nagy fájdalom sujtotta Csiga Gábor házát is, két éves kis leányka jo hunyt el, s a magyarság osztatlan részvételével temették el korai kis sirjába.

A magyar klub gyülése.

REGINA, Sask. — A New Canadian Club magyar osztálya október 22-én vasárnap tartja meg rendes gyülését, mely alkalommal Dr. Hoffmann Ferencz lelkész tart felolvasást. Minden magyar megjelenését kéri a klub tisztikara.

FIGYELEM!
A Megváltó Gyógyszertár feladja helyiségét, november hó 1-én A vevőközönség régi, jóhirnevü gyógyszereinket, ezen naptól kezdve is beszerezheti a
Krejci Fehér kereszt Patikájában.
W. 26 és Lorain Ave. sarok
amely patika átveszi a Megváltó Gyógyszertár összes gyógyszereit. h s z

MAGYAR LEÁNY TRAGÉDIÁJA.

Gelsi Boriska megsérült a lábán, s vérmérgezést kapott, ami kioltotta életét.

TRENTON, N. J. — Az alig 18 éves Gelsi Boriska, a Hewitt st.-en lakó Gelsi Jánosnak és nejének kedves s jónevelésü leánya baleset áldozatául esett. Vagy két héttel ezelőtt a szomszédjukból meghivta egy ifju kisebb motorcyklis kirándulásra. A leány hozzájárult, azonban alig indultak el a háztól, a motorcykli felborult, s Boriska megsérült a bokáján.

Azonnal orvoshoz fordultak s Dr. Mitchell pár öltéssel összevarrta a sebet, majd tovább is kezelte, napok mulva azonban vérmérgezés tünetei jelentkeztek, állapota egyre rosszabbodott, s a kór kioltotta a viruló leány életét.

Október 9-én temették el általános részvét mellett a Szent István templomból s a katholikus temetőben helyezték korai sirjába.

A mélyen sujtott szülők iránt fokozza a részvétet, hogy második gyermeküket veszitik el már nagyobb korukban s megrendittő baleset utján. Ezelőtt hét évvel 16 éves fiukat temették el, aki autóbaleset folytán veszitette el életét.

T. D. PRICE

BIRÓ.

New Lexington, Perry County, Ohio.

Supreme Court biró-jelölt a Judicial tiketen.

Mr. Price 1872 évi junius hó 30-án született az Ohio állami Pomeroy városban. Jogi tanulmányait 1899 évben végezte jeles eredménnyel.

Ugyanaz évben köz és váltó ügyvéd lett és mint ilyen rendkivüli sikerek között folytatta ügyvédi gyakorlatát. 1912 évben Perry County nagy szavazótöbbséggel választotta meg a Common Pleas Court birájává és ettől az időtől fogva ujra meg ujra megválasztva a nép legnagyobb megelégedésére tölti be ezt a tisztet egész a ma napig.

Kiváló érdemeként kell felemlitenünk, hogy 1531 birói itélete közül birói tévedés vagy hiba miatt soha egy se lett visszautasitva.

Belmont Countyba is 9 fontos ügyet intézett el, amelyekben hozott itéletei változtatás nélkül megmaradtak.

75 ügyben döntött Fairfield Countyban, ez ügyekben hozott itéletei mind változtatás nélkül hagyattak helyben.

Hat hétig teljesitett birói szolgálatot Cuyahoga Countyban, ahol a felebbezési bíróságok mindössze egy itéletét változtatták meg.

Öt heti birói szolgálatot végzett Huron Countyban, minden itélete itt is változtatás nélkül hagyatott helyben.

Price biró egyike azon ritka, nemes lelkü és jószivü és nagy képzettségü törvénytudó magyar barátoknak, akit ezen a vidéken minden magyar polgár ismer, tisztel és becsül és aki igazán megérdemli, hogy a novemberi választáson elnverje minden politikai pártállásra való tekintet nélkül, a magyar polgárság szavazatát.

Mi, akik Price birót ismerjük, igaz lelkiismerettel ajánljuk magyar honfitársainknak, hogy Judge Price-ot pártolják és a novemberi választáson a Supreme Court birói tisztjénél ráadják szavazatukat.

Vagyunk hazafias tisztelettel.

TÓTH JÁNOS,
Vegyes kereskedő
Drakes, Perry County, O.
TITKA JÁNOS,
8 évig volt békebiró.
Drakes, Perry County, O.
(Politikai közlemény)

Az Akron és Környékbeli Magyarok Figyelmébe!
A PEOPLES SAVINGS & TRUST CO. Akron egyik legnagyobb és legmegbizhatóbb bankja, ez uton hozza tudomására tisztelt magyar ügyfeleinek, hogy most is, ugy mint ezelőtt éveken át
A FŐINTÉZETBEN, Main és Exchange Street sarkán Cikovac Lajos ur, az idegen osztály vezetője, a 11. számu pénztárnál,
AZ EAST AKRONI FIÓK INTÉZETNÉL Stavina József ur, az akroni magyarok régi ismert tagja áll rendelkezésére.
HA PÉNZT akar küldeni a világ bármely részébe,
HA HAJÓJEGYET akar vásárolni. Mi az összes hajótársulatokat képviseljük.
HA PÉNZÉT biztos helyen akarja elhelyezni,
HA HAZAI vagy jogi ügyet akar elintéztetni.
HA ADÁS-VÉTELT, Biztositást, Kölcsön felvételt, Közjegyzői ügyet akar eszközöltetni,
ugy keresse fel bizalommal Cikovac Lajos urat a Főintézetben, vagy Stavina József urat az East Akroni fóik intézetben, kik a tisztelt magyarságnak bármily ügyes-bajos dolgaiban díjmentesen szolgálnak tanácscsal.
Peoples Savings & Trust Co.
Main és Exchange Street sarok.
Akron, Ohio.
236—41

ELTÖRT A BOKÁJA.

Székely József leugrott a bakról, s eltört a bokacsontja.

ALLIANCE, O. — A Dicsőszentmártonra való Székely József szeptember 27-én ki akart hajtani buggyján az egyik közeli farmra, de utközben megbokrosodott a lova. Le akar szállni, de oly szerencsétlenül érte lába a földet, hogy eltört a bokacsontja. Azonnal beszállitották a helyi kórházba, a hol nagyobb veszély elkerülése végett az orvosok amputálák két nap mulva jobb lábát a térden alul. Székely József évek óta az American Steel Works megbecsült munkása volt, s balesetének hire általános részvétet keltett.

A "SAXONIA" MAGYAR UTASAI.

A Cunard Line hajóján New Yorkba érkezett főt. Biró György és Shuk Lajos cselio-művész.

NEW YORK, N. Y.—A Cunard Line "Saxonia" hajóján New Yorkba érkezett Főt. Biró György Budapestről az amerikai viszonyok tanulmányozására. Főt. Biró György néhány napot New Yorkban fog töltleni barátai és ismerősei körében, azután hosszabb körutat fog tenni az Egyesült Államokban. Utjában fel fogja keresni az Egyesült Államokban lévő nagyobb magyar kolóniákat.

Ugyancsak a "Saxonia" hajón érkezett vissza Shuk Lajos a hirneves magyar cselló-művész, aki nemregiben fejezte be koncert körutját. A művész nagy sikerrel hangversenyzett Prágában, Pozsonyban, Budapesten és Debrecenben és rövidesen folytatni fogja hangverseny körutját az Egyesült Államokban. Első hangversenyét New Yorkban az Aeolian Hallban fogja tartani. Shuk Lajos ezelőtt tagja volt a hires Letz Quartetnek.

UJ BANKHÁZ NEW YORKBAN.

Schwartz Henry önállósitotta magát.

NEW YORK, N. Y. — A new yorki magyar kolónia egyik általánosan ismert és közkedvelt tagja, Schwartz Henry, a Schwabach bank ház több mint 15 éven át volt üzletvezetője önállósitotta magát.

Schwartz Henry "Globe Foreign Exchange, Inc. név alatt bankházat nyitott.

Az uj bankház 1433 Second Avenue, a 74-ik és 75-ik utcák között a yorkvillei magyar kolónia szivében van, ahol az uj bankárt mindenki ismeri.

Önállósitása alkalmából az uj bankárt nagyszámu barátai és tulajdonosai elhalmozták szerencsekivánataikkal. Az uj bankcég hirdetése, melyben Schwartz Henry önállósitását és bankja megnyitását bejelenti, lapunk hasábjain található. 241

SZERKESZTŐI ÜZENET.

P. S., Conneaut, O. — Nem telt be, de igen sok utlevél van kiadva, bizonytalan, hogy kaphat-e még. Küldjön affidavitet, de a hajójegyet csak akkor vegye, ha az utlevél és láttamozása rendben lesz.

G. I. Soppitt, Pa. — Több utlevél van már kiadva a quota számánál, ezért ma már csak kivételes esetekben adják ki azokat. A quota még nem telt be, járjanak otthon utána.

B. K., Chicago, Ill. — Több előfizetőnk van a kérdezett városban és vidékén. Adja le a keresetését s irja meg a pontos adatokat, csak azután irhatunk róla.

T. V., Davenport, Ia. — A születési hely irányadó. Ha magyar utlevelet kap s arra visumot a magyar quota terhére számitják rend szerint. Menyasszony sem kivétel. Elég a kötelező affidavit, nem kell eléje utazni. Minden hajójegy iroda kiállitja.

B. G., Manbar, W. Va. — A munkaviszonyok annyira javulnak, hogy bárhol kaphat munkát, de nem szabad válogatnia.

B. M., Millfield, O. — Pénzküldő irodától kérje a kivánt adatokat, náluk nem ütközik nehézségbe azok összeállitása.

S. J., Pueblo, Colo. — Szivesen közöljük hiv. közlményeiket, s örömmel fogadjuk jelzett tudósitásaikat.

A. L., Bruceville, Ind. Keresztlevélével jelentkezzék a polgárositó hivatalban, s ott jelentse be, hogy több évig távol volt. Bizonyára kedvezően intézik el ügyét.

S. I., Welland, Ont. — Csak orvos szólhat hozzá. Forduljon a Rockefeller Institute cimére New Yorkban.

JAKAB ISTVÁN és Fiai
magyar temetésrendezők
8923 BUCKEYE ROAD
11713 BUCKEYE ROAD
Princeton 244 Cedar 384
4319 LORAIN AVE.
Telefon Hemlock 4091
áll

YOUNGSTOWN, OHIO.
HA AZ Ó-HAZÁBAN
lakó rokonainak, hozzátartozóinak, vagy ismerőseinek pontos cimét meg akarja tudni, vagy pedig az óhazában bármilyen természetü dologban pontos felvilágositásra van szüksége, forduljon hozzám. A legujabb és legszebb magyar népdalok nálam olcsón kaphatók. Ó-hazai és közjegyzői ügyeket szintén a legpontosabban és legjutányosabban végzek. Irjon e cimre:
ALEXANDER MIHÓK
601 Dollar Bank Building, Youngstown, O.

Youngstown és vidéke magyarságának figyelmébe!
Szenet szállitok a legolcsóbb napi áron Youngstown környékére is. Költözkedéseket ugy helyben, mint vidéken bármily távolságra felelősség mellett jutányos áron a legpontosabban végzek.
SEBŐK GYÖRGY
1030 FRANKLIN AVE.
YOUNGSTOWN, O.
Telephon: Automatic 5572
ez

SZŐLLŐ
ELADÁS ÉS PRÉSELÉS még néhány napig tart, az öreg Bódy-féle farmon.
PÁL LÁSZLÓ
Stop 24 Dover, Ohio
Telephone West Lake 107

1 centtel dollárokat takarit meg
Ha egy centes levelezőlapon megrendeli legujabb képes árjegyzékünket.
Árjegyzéket bérmentve küldünk bármely honfitársunk cimére.
Chas. K. Gross
Kézi munka, női és férfi divat áru és importált cikkek nagy raktára
3803 Buckeye Road, Cleveland, Ohio
áll

CLEVELANDI K-R-Ó-N-I-K-A

BIZTOSRA VESZI A PÁRTJÁNAK DIADALÁT A VÁLASZTÁSON FESS REPUBLIKÁNUS SZENÁTORJELÖLT

A republikánus kongresszus, mondja, nagy sikerrel tisztitotta ki a demokrata kormányzat által hátrahagyott szemetet.

A NAGYSZERÜ REKORD.

Fess szenátorjelöltnek nagyszerü közéleti és tudományos multja is van.

Most, amikor a kongresszusi választásokra a kampány immár teljes erővel megindul, kétszeresen érdekes összefoglalni mindazt, aminek az alapján például itt Ohioban a republikánus szenátorjelölt, Simeon D. Fess, valamint a republikánus képviselők a megválasztásukat kérik a szavazó polgároktól.

Nagyon fontos ez különösen azért, mert a demokraták részéről kortesfogásból éles szavak hangzanak el arról, hogy a legutóbbi republikánus többségü kongresszus nem végezte el mindazt, amit az ország tőle elvárt

Erre a vádra igen könnyen megfelelnek az ohioi republikánus jelöltek. Fess szenátorjelölt egy interviu során kijelentette és be is bizonyitotta, hogy az elmult alig tizennyolc hónap folyamán a kongresszus annyi alkotó és a mult hibáit helyrehozó intézkedést tett, törvényt hozott meg, amennyit soha ezelőtt egyetlen kongresszus sem csinált.

Kiemeli a szenátor azt, hogy 1921-ben, amikor a demokrata párt nyolcesztendős uralom után elhagyta a kormánytöbbséget, örökségül hagyta a republikánus pártnak a 24 milliárd dollár államadósságot, a több, mint ötmillió munkanélkülit, a földmüvelési érdekeltségek teljes esődjét, az elhanyagolt háborus veteránok tizezreit, sok millió fizetetlen kormánytartozást, és sok millió beszedetlen adótartozást, 11 milliárd dollár fedezetlen külföldi követelést és rengeteg sok pert és követelést a szövetségi kormánynyal szemben.

Ezenkivül teljes fejetlenségben és rendezetlenségben találta a kormányrálépő párt csaknem az összes szövetségi hivatalokat, pazarlást az egész vonalon, a hivatalnoki morál teljes megszünét, rengeteg nem szükséges hadianyagot és másféle felszerelést a raktárakban.

És most ugyanazok a demokrata vezérek, ugyanannak a demokrata pártnak az élén, nagyhangon kérik a választókat, hogy ujból őket ültessék a kormányra, őket, akik az országot ilyen fejetlenségben hagyták és buktassák meg azt a republikánus pártot, amely az országot rendbehozta, buktassák meg, mondják a demokraták, azért, mert a republikánus párt nem volt képes a demokrata párt által hátrahagyott szennyest rövid tizennyolc hónap alatt eltakaritani.

Fess szenátorjelölt részletesen felsorolja a demokrata párt nak terjedelmes bünlajstromát, kijelentve, hogy ha mindez az ország tudomására jut, akkor a választásnak eredménye kétséges pillanatra sem lehet. A lehető legnagyobb lelkesedéssel beszél Harding elnökről, akinek böles vezetése az elért eredményeket lehetségessé tette.

A szenátorjelöltnek semmi kétsége sincsen aziránt, hogy Ohio, az elnök szülőállama az őszi választáson meg fogja mutatni a hátját a nagy szülöttjével szemben és odasorakozik az ő és az ő pártja mellé.

Megjövendöli, hogy a legközelebbi kongresszus képviselőházának óriási többsége ismét republikánus lesz és, hogy a szenátusban is nagyon nagy többsége lesz a republikánus pártnak, anynyival is inkább, mert szerinte a jelenlegi huszonkét főnyi republikánus szenátusi többség a választáson feltétlenül harmincra fog felszaporodni.

Dr. Fess, a szenátorjelölt nemcsak a közéleti, hanem egyébirányú rekordjával is bátran mehet bele a küzdelembe. Mielőtt még az egyetemet teljesen elvégezte volna, már történelmi előadó volt ugyanazon az egyetemen, mig annak végzése után azonnal kathedrát kapott. Csakhamar az északohioi egyetem jogi fakultásának vezetője, majd az egyetem alelnöke lett. Később más egyetemeken is müködött és nagy és széleskörü irodalmi müködést is kifejtett.

A politikai közéletbe 1884-ben lépett be és azóta állandóan ott van az első sorokban, mindig áldásos müködést fejtve ki.

A GÁZFOGYASZTÓ KÖZÖNSÉG HÁROM MILLIÓ DOLLÁRJA

Az állami főtörvényszék még mindig nem döntött a város által inditott perben.

Cleveland gázfogyasztói több mint három millió dollárt fizettek a mult évben ártöbbletcimen az East Ohio Gas Companynak. A társaság ezt a pénzt a felebbezési törvényszék döntésének értelmében bankba volt kénytelen elhelyezni addig, amig az állami főtörvényszék nem dönti el, hogy az árkülömbözet a gáztársaságot illeti-e meg vagy a fogyasztókat.

Az Union Trust Company, amelynél a milliók letétben vannak, szeptember elsején azt jelentette Wickery birónak, hogy a gáztársaság szeptember 1-ig 2,984,760 dollárt helyezett el intézetében árkülömbözetként.

Az East Ohio Gas Company természetesen erősen harcol avégett, hogy ezt a rengeteg pénzt megtarthassa, de Cleveland városa avégett küzd, hogy a társaság visszafizesse azt a fogyasztóknak.

Jelenleg tovább fizetjük a város által magasnak tartott 40 centet — 1.05 centet a gáz ezerköblábjáért és a 75 cent minimális gázdijat. Ha a gáztársaság, nem pedig a város javára dönt az állami főtörvényszék, akkor tovább is ezeket a magas árakat fizetjük majd a gázért.

A város azt akarja, hogy a társaság 35 centnél ne számithasson többet a gáz ezerköblábjáért.

GYILKOSSÁGGAL VÁDOLNAK EGY SZÜLÉSZNŐT

A rendőrség letartóztatta Mrs. Elizabeth Walsht, aki tiltott mütéttel halálát okozta Carrie Vollnak.

Megirtuk nemrég, hogy meghalt egy tizenkilenc éves kanadai leány angyalcsinálás következtében. A leányt, mivel nővére, aki Kanadából Clevelandba hozta, eltünt a halálhirre eltemették mint olyant, akivel senki sem törődik.

Aleck Voll, a leány bátyja, most megérkezett Clevelandba az Ontario tartományban levő Kitchenerből és feljelentette a 40 éves Mrs. Elizabeth Walsh szülésznőt, mint azt, aki hugán a tiltott mütétet végrehajtotta.

A szülésznőt, aki a 1860 Miles Park Avenuen lakik, letartóztatták. A leány holttestét exhumálták, hogy megállapitsák rajta a halál okát. A letartóztatás akkor történt meg amikor a halottkém kétségtelenül megállapitotta, hogy tiltott mütét folytán beállt vérmérgezés volt a halál oka.

A halott leány nővérét ide hozzák Kanadából tanuskodni a szülésznő ellen. Mrs. Walsh gyilkossággal vádolják.

A HIDEG IDŐ SOK SZEGÉNYNEK OKOZ SZENVEDÉST

Négy ezer családnak kellene szén és téli ruha. — A szén drágaság a szegények réme.

Az Associated Charities jótékonysági intézményénél már 4,000 szegény család jelentette be, hogy szén és téliruha nélkül kétségbeesve néz a tél elé. Most, hogy a hideg hirtelen beköszöntött, a szénért és téli ruháért jelentkezettek száma tömegesen szaporodik.

A szén drágasága csak fokozza a bajt. Hiába szabta meg a szén maximális árát 7 dollár 40 centben az állami hatóság, nem kapni ilyen áron a szén tanáját.

A szénkereskedők szerint igen kevés család rendelte meg eddig a télre való szenet.

Az iskolák el vannak látva szénnel. A City Hospital 650 tonnával rendelkezik s minden nap érkezik néhány kocsi szene.

UJABB ESETEK

Az eddig tapasztalatok azt mutatják, hogy minden baj nélkül, simán megy azoknak a kihozatala, akiknek az iratai rendben vannak.

Ez év junius 16-án küldte el a Lőwy Investment Co. az iratokat és hajójegyeket az Abauj megyében lakott Tutoky Paulinának, aki október 2-án megérkezett a Majestic hajóval a Buckeye Roadon lakó bátyjához Tutoky Andráshoz.

Augusztus 16-án tettük postára a konzuli iratokat és hajójegyet Kugler József cimére, aki Sáros megyéből október 10-én érkezett meg a Mandzsuria hajóval, Clevelandban lakó bátyjához Kugler Viktorhoz jött.

Ugyancsak augusztus 16-án küldtük el az iratokat Bella Jozefinnek a hajójeggyel együtt. Ez is a Mandzsuria hajóval érkezett meg és már október 11-én a Clevelandban lakó rokonánál Petró Mátyásnál volt.

Mindezek az esetek azt igazolják, hogy Lőwy Investment Co. kihozatali módszere fényesen bevált és igy Önnek is azt ajánljuk, hogy ha valaki ki akar hozatni, forduljon hozzánk bizalommal.

Ne törődjön azzal, hogy ki mit mond a kvótáról, a fő dolog az, hogy a hajójegy és a konzuli iratok mielőbb odahaza legyenek, mert ha a kvóta be is telik, jegyezze meg magának azt, hogy jövő juliusban majd azok szállnak elő először hajóra, akik már most rendelhették irataikat, utlevelüket stb.

THE LŐWY INVESTMENT CO.
11207 Buckeye Road,
CLEVELAND, O.
Irodánk nyitva hétköznapokon este 9 óráig, vasárnap pedig este 6 óráig.
Vidékről érkező kérdezősködésekre azonnal válaszolunk.

ÉRTESITÉS.
Tudatom a t. magyarságot, hogy európai utamról haza jöttem és közjegyzői irodámat ujra megnyitottam s minden amerikai és hazai ügyben rendelkezésükre állok, kéretik adok.
Honfitársi tisztelettel
Ritter-Schiller János
Közjegyző
3103 Lorain Ave. Cleveland, O.
239—241

A LEGOLCSÓBB ÁRAK
Mézédes Californiai Muskatály és finom Ohioi Catawba szőllő és must még mindig kapható.
A. SCHWEITZ
3334 Scovill Avenue, Cleveland, Ohio
Bell Telefon: Prospect 2817-J

ANDI
I-K-A

…szülésznőt, mint azt, aki hugán tiltott műtétet végrehajtotta. A szülésznőt, aki a 1880 …iles Park Avenuen lakik, le…rtóztatták. A leány holttestét …xhumálták, hogy megállapit…ák rajta a halál okát. A le…artóztatás akkor történt meg, mikor a halottkém kétségtele…ül megállapitotta, hogy tiltott …űtét folytán beállt vérmérgezés és volt a halál oka.

A halott leány nővérét ide…ozzák, Kanadából tanuskodni … szülésznő ellen. Mrs. Walsh… gyilkossággal vádolják.

A HIDEG IDŐ SOK SZEGÉNYNEK OKOZ SZENVEDÉST

Négy ezer családnak kellene szén és téli ruha. — A széndrágaság a szegények réme.

Az Associated Charities jótékonysági intézménynél már 4,000 szegény család jelentette be, hogy szén és téliruha nélkül kétségbeesve néz a tél elé. Most, hogy a hideg hirtelen beköszöntött, a szénért és téli ruháért jelentkezettek száma tömegesen szaporodik.

A szén drágasága csak fokozza a bajt. Hiába szabta meg a szén maximális árát 7 dollár 40 centben az állami hatóság, nem kapni ilyen áron a szén tannáját.

A szénkereskedők szerint igen kevés család rendelte meg eddig a télre való szenet.

Az iskolák el vannak látva szénnel. A City Hospital 650 tonnával rendelkezik s minden nap érkezik néhány kocsi szene.

UJABB ESETEK

Az eddig tapasztalatok azt mutatják, hogy minden baj nélkül, simán megy azoknak a kihozatala, akiknek az iratai rendben vannak.

Ez év junius 16-án küldte el a Lőwy Investment Co. az iratokat és hajójegyeket az Abauj megyében lakott Tutoky Paulinának, aki október 2-án megérkezett a Majestic hajóval a Buckeye Roadon lakó bátyjához Tutoky Andráshoz.

Augusztus 16-án tettük postára a konzuli iratokat és hajójegyet Kugler József címére, aki Sáros megyéből október 10-én érkezett meg a Mandzsuria hajóval, Clevelandban lakó bátyjához Kugler Viktorhoz jött.

Ugyancsak augusztus 16-án küldtük el az iratokat Bella Jozefinnek a hajójeggyel együtt. Ez is a Mandzsuria hajóval érkezett meg és már október 11-én a Clevelandban lakó rokonánál Petró Mátyásnál volt.

Mindezek az esetek azt igazolják. hogy Lőwy Investment Co. kihozatali módszere fényesen bevált és igy Önnek is azt ajánljuk, hogy ha valakit ki akar hozatni, forduljon hozzánk bizalommal.

Ne törődjön azzal, hogy ki mit mond a kvótáról, a fő dolog az. hogy a hajójegy és a konzuli iratok mielőbb odaharza legyenek, mert ha a kvóta be is telik, jegyezze meg magának azt, hogy jövő juliusban majd azok szállnak elő ször hajóra, akik már most rendbehozták irataikat, utleveléket stb.

THE LŐWY INVESTMENT CO.
11207 Buckeye Road, CLEVELAND, O.

Irodánk nyitva hétköznapokon este 9 óráig, vasárnap pedig este 6 óráig.

Vidékről érkező kérdezősködésekre azonnal válaszolunk.

ÉRTESITÉS.

Tudatom a t. magyarságot, hogy európai utamról haza jöttem és közjegyzői irodámat ujra megnyitottam s minden amerikai és hazai ügyben rendelkezésükre állok, kölcsönt adok.

Honfitársi tisztelettel
Ritter-Schiller János
Közjegyző
3103 Lorain Ave. Cleveland, O.
239—241

MI UJSÁG A SZÜLŐFÖLDÖN?

MAGYAR TUDÓSITÁSOK | BUDAPESTI JELENTÉSEK | ÓHAZAI UJSÁGHIREK

TÓTOK ÉS CSEHEK SZERELME.

A szlovák néppárt pöstyéni gyülése. — Tománek, Juriga és Durcsánszky beszéde.

PRÁGA, szept. 28. (A „Prágai Magyar Ujság" tudósitása.) — A szlovák néppárt vasárnap Pöstyénben népgyülést tartott, amelyen Juriga és Tománek képviselő és Durcsánszky szenátor is résztvett. A Právo Lidu részletesen beszámol a pöstyéni gyülésről, beIőle vesszük az alábbi részleteket:

A gyülés első szónoka Tománek Flórián volt és a többi között ezeket mondta:

— Ahogy a tüz sohasem egyesül a vizzel, éppenugy a szlovákok sem fognak soha egyesülni a csehekkel, valamint a Dérer és Srobár centralistával. Dérerék és Srobárék a szlovák nép árulói, akik a szegény szlovákok kenyerét a gazdag cseheknek juttatták. A forradalom után mennyországot igértek a szlovákoknak, hogy megtévesszék őket és uralkodhassanak rajtuk. Nem akarjuk, hogy a csehek üljenek le az asztalhoz, amelyen a mi kenyerünk van. Nekünk nincs szükségünk a csehekre és nincs szükségünk a cseh kulturára sem.

Azután a gazdák sérelmeivel foglalkozott, majd igy szólt:

— **Szlovákok!** Ütött a tett órája. Föl az autonómiáért való harcra. Félre a szociáldemokratákkal, Dérerékkel és Srobárékkal. Volt már ugyan forradalom ebben az országban, de ez nem volt az igazi. Az igazi forradalom még csak jönni fog és az majd meghozza a szabadságot és a boldogságot. **Harcra föl.** Ha nem megy szépszerével, ugy máskép megy majd. Ki azokkal, aki Szlovenszkóba bevándorolak.

Tománek után Durcsánszky szenátor beszélt, aki kijelentette, hogy **a magyarok alatt jobb volt, akkor** a községi biráknak **több joguk volt, mint ma.**

Azután Juriga Ferdinánd képviselő szólt a néphez, aki ezeket hangoztatta:

— Ha valamennyien egyesülünk, akkor Prágának **24 órán belül kapitulálni kell.** Ennek tudatában kell lenniök Szlovenszkóban ugy mind a szlovákoknak, mind a magyaroknak, mind a zsidóknak. A kommunistákkal is megegyezünk, mert ők is a kormány ellen vannak és meg vagyunk arról győződve, hogy ők is kiveszik a részüket az autonómiáért vivott küzdelemből, mert a szlovák kommunista munkásokat is megkárositják a cseh munkások. Még a koldusoknak is az autonómia mellett kell állást foglalniok. Aki nincs az autonómia mellett, az a szlovák nép árulója és ellensége.

Juriga beszéde után — amint a Právo Lidu jelenti — megszólalt a zenekar és az igen látogatott népgyülést azzal fejezték be, hogy Szlovenszkó autonómiája érdekében nagy harcra kell fölkészülni.

A Právo Lidu azzal fejezi be a cikkét, hogy a szlovenszkói „haladó" pártoknak sürgősen cselekedniök kell, nehogy vérontásra kerüljön a sor. Ugy látszik, cselekvés alatt a köztársaság védelmére vonatkozó törvényt érti és ezt a törvényt akarja alátámasztani a — könnyen lehetséges: tendenciózus — tudósitásával.

MAGYAROK ÉS A KORONÁZÁS

A román király a gyulafehérvári koronázás alkalmával fogadja a magyarok küldöttségét.

BÉCS, szept. 25. Illetékes román körökben komoly gondokat okoznak azok a nehézségek, a melyeket az erdélyi pártok, élükön az erdélyi román ellenzéki pártokkal, támasztanak a gyulafehérvári koronázási terv megvalósitása elé. A román kormány minden lehető módon igyekszik a magyarokat megnyerni arra, hogy vegyenek részt a koronázásnál.

A kormány a gyulafehérvári koronázás programmját ugy állapitja meg, hogy az alkalmat nyujtson Erdély és a Bánság magyarsága helyzetének javitására.

A magyarság vezető férfiait meg fogja hivni a kormány a koronázásnál való részvételre. A koronázási aktus után

a király cercklet fog tartani és ezen a magyarság minden egyes kiküldöttjének alkalmat és módot fognak nyujtani arra, hogy a magyarság kivánságait a királlyal közölje.

Utána a belügyminiszter fogadja a magyarság reprezentánsait és ezzel megindulnak azok a tárgyalások, melyek — Bratianuék most igy hirdetik — a magyarság részére meghozzák a várva-várt eredményt.

Az erdélyi magyarság vezérei még nem foglaltak állást e kérdésben.

SZOMORU ÉLET BUDAPESTEN.

A beteg Budapest. — A budapesti kórházak helyzete. Nincsenek szakképzett ápolók.

BUDAPEST, szept. 27. (A „Szózat" tudósitása.) — A közelmultban beállott nedves hideg, őszi záporban gazdag időváltozás a főváros leromlott, elgyengült szervezetü lakosságát érzékenyen sujtotta. A széltől átjárt utcákon aggodalmaskodó arccal sietnek az emberek s mindegyikük homlokán ott a gond s a mindinkább közelgő téltől való rettegés. Az ősz amugy is a legkritikusabb évszak, amikor a betegségek száma a legnagyobbra növekszik s ha elgondoljuk, hogy a legtöbb tisztességes embernek csaknem megvalósithatatlan ma az a vágya, hogy lyukas cipőjét megtalpaltassa és melegebb gunyára tegyen szert, amellett pedig a folytonos nélkülözésektől megviselt szervezetek ellenállóképessége a minimumra csökkent, könnyen belátható, hogy az állandó kedvezőtlen időjárás a főváros közegészségügyi állapotait katasztrófálisan lerontja. Ugy a társadalomnak, mint a hatóságoknak minden lehetőt el kell követniök tehát az esetleges fellépő betegségek leküzdésére. Elsősorban a járványos fertőző betegségekre gondolunk, mik tavasszal és őszszel szoktak felujulni. A Szózat munkatársa kérdést intézett Budapest közegészségügyi állapotával kapcsolatban dr. Szabó Sándor főtisztiorvashoz, aki a következőket mondta:

— A mult hónapban 775 heveny-fertőző eset fordult elő a főváros területén, tehát 245-el több, mint az előző hónapban. Ezt a növekedést annak tulajdonitom, hogy sokan tértek haza nyaralásból, vagy messzebb vidékekről, magukkal hurcolva a járványok kórokozóit. A Duna vize is fertőzött fürdőzés közben és sokan lettek betegek a mosatlan, legtöbbször félig romlott gyümölcstől is. Az ilyen fajtáju fertőzések természetesen nemsokára megszünnek, azonban mint állandó betegséterjesztő szerepel a vidékről nagy menynyiségben és ellenőrizetlenül fölhordott tej, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a csecsemőhalandóság sokkal nagyobb a normálisnál. Éppen ezért nagyon ellene vagyok a mostani szabad tejforgalomnak. Mégis örvendetes tényként konstatálhatom, hogy a vérhas esetek száma csökkenőben van, a hastifusz esetek száma pedig legalább is nem emelkedett.

— Közeledik a tél és félnünk kell, hogy a táplálkozási, fütési, ruházkodási nehézségek és az ezekkel kapcsolatos nagy általános nyomor a fertőző betegségek terjedését igen meg fogja könnyiteni, ami annál sulyosabb probléma, mert a közelmultban még működött külföldi jótékonysági akciók, igy az amerikai segitőkéz visszavonult s ha a járványok terjedése szükségessé teszi, kénytelenek leszünk a kultura nagy kárára az iskolákat ismételten bezárni. A hatóságoknak és a társadalomnak tehát közös erővel meg kellene tenni a preventiv intézkedéseket.

— Kórházainkban sajnálatosan nélkülözzük a kellően szakképzett és mindenképp buzgó ápolószemélyzetet. Többször közbenjártam már, hogy minél több apácát nyerhessünk erre a célra, azonban utánjárásom eddig még nem ért el kellő eredményt.

Egy másik fontos kérdés, mely a főváros közegészségügyi állapotával szervesen összefügg, a kórházak anyagi helyzete. Az illetékes hatóságok előrelátó intézkedése folytán téli tüzelőszerrel való ellátása a legteljesebb mértékben biztositva van, emellett pedig a megfelelő tényezők azzal a tervvel foglalkoznak, hogy ahol csak lehet, a kórházakat ezen a télen lignittel fogják füteni, amely megfelelő kazánberendezés mellett éppen oly meleget ad, mint a koksz vagy a szén. A kórházak anyagi helyzetével kapcsolatban Édes Endre székesfővárosi tanácsnok munkatársunknak az alábbi nyilatkozatot adta:

— Ebben az évben 48 millió koronát irányoztunk elő a kórházak felszerelésére.

MEGDRÁGULT A DOHÁNY IS

Ellenőrző razziák a kistrafikosok ellen. — Uj dohányárak lépnek életbe

BUDAPEST, szept. 23. (A "8 Órai Ujság tudósitása.) — A dohányos emberek örökös réme: a dohányárak emelése hetek óta ujra kisért, sőt már egyjár nap mulva valóra is válik. A pénzügyigazgatóság hosszas, a legnagyobb titokban folytatott tanácskozások után — amint már jelentettük — elhatározta, hogy százhusz százalékkal emeli a ma érvényes dohányárakat. Az uj árak hétfőn, szeptember 25-én lépnek életbe s akkor már ujra lesz trafikáru a forgalomban.

A mai dohányinségnek azonban nem az a tényleges oka, amellyel a trafikosok elutasitják a vásárló közönséget. Ők ugyanis azt hiresztelik, hogy a dohányjövedéki igazgatóság már hetek óta nem ad ki elegendő dohányárut s igy a közönség nagy többsége főként a jobbfajta szivarokat és cigarettákat nélkülözni kénytelen.

Az ok azonban az, hogy amikor augusztus közepén hire járt a dohányárak felemelésének, több trafikos elraktározta áruját, sőt az árufelhalmozási manőverben résztvett igen sok dohányüzér, akik igen nagymennyiségü dohány- és szivarkészleteket vásárolták össze és raktároztak el későbbi időkre. Mikor a dohányjövedéki igazgatóság értesült ezekről az illegitim üzérkedésekről, elrendelték a kistrafikosok ellen az ellenőrző razziákat. A razziák váratlanul nagy eredménnyel végződtek, annyira, hogy a pénzügyőrök jelentése után több fővárosi kistrafikos engedélyét visszavonták és megfosztották őket üzletüktől.

A razziák azonban nem hoztak teljes eredményt, mert Budapesten még ma is folyik a rendszeres üzérkedés a különböző dohányárukkal s szinte előre meg lehet jósolni, hogy most is ugyanaz fog történni, — de még nagyobb mértékben, — mint ami a legutóbbi áremelés után volt, hogy a dohányüzérek, amikor a trafikokban ujra lehet elegendő trafikárut vásárolni, a rendes árnál olcsóbban fogják árubabocsátani készleteiket és érzékenyen megkárositják a kincstárt.

A mai dohányinségre jellemző az a körülmény, hogy a körutakon ujra megjelentek a cigarettaárusok, akiknél mindenféle trafikárut lehet vásárolni — a hivatalos árnál pár koronával magasabb árért.

SZÜNTESSE MEG BŐR-VISZKETÉSÉT.

Zemo tiszta, antiszeptikus folyadék, azonnal segit.

Ez az egyedüli szer, mely biztonságosan megszünteti viszketését és a bőrt puhává és tisztává teszi.

Kérjen bármely gyógyszertárban 35 centért vagy egy $1.00-ért egy üveg Zemo-t és használja előirás szerint. Egyhamar észre fogja venni, hogy viszketés, pattanások, bőratkák, kiütések, sömör és más hasonló bőrbajok azonnal elmulnak.

Zemo beható folyadékra van csak szüksége, ez meggyógyitja a legtöbb bőrbajt és a bőrt puhán, tisztán és egészségben tartja. 241

TARTSAK MEG A CIMET S AJANLJAK MINDENKINEK.

OLVASSAK EL ÉS GYŐZŐDJENEK MEG, hogy az Urbán szemcseppek kés nélkül letisztitják ugy a külső, mint a belső hályogot a szemről. Itten közöljük két gyógyultnak a kö szönő levelét.

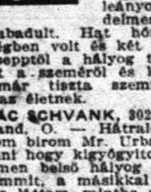

FRANK FEKETE Box 91 Washington, N. Y. — örökös hálámat fejezem ki Mr. Urbánnak a hires Urbán szem cseppek feltalálójának, hogy 8 éves kis leányom a veszedelmes hályogtól megszabadult. Hat hónapig teljes sötétségben volt és két üveg Urbán szemcsepptől a hályog teljesen letisztult a szeméről és kis leányom most már tiszta szemmel, vigan megy az életnek.

IGNÁC SCHVANK, 3026 E. 84. St., Cleveland, O. — Hátralevő életemben sem birom Mr. Urbánnak megköszönni hogy kigyógyitott. Mindkét szememen belső hályog volt, egyikkel semmit, a másikkal pedig csak annyira láttam, mintha sürü ködben járnék. S ime, 4 üveg Urbán szemcsepptől szemeimről a belső hályog egészen letisztult, ugy, hogy teljesen jól látok. Ennélfogva mindenkinek ajánlom, bármiféle szembaja van, csak forduljon bizalommal Mr. Urbánhoz, a hires szemcseppek feltalálójához.

Ez a két bizonyiték az Urbán-féle szemcseppekről, igazolja azt, ami még eddig nem volt a világon, hogy külső és belső hályogot kés nélkül letisztit. Tartsák meg tehát a cimet, és ha már megoperálták, de nem jó a szeme, vagy gyógyithatatlannak mondták a baját, vagy ilyet tudnak az óhazában, irják csak meg a szem hibájukat és én küldök annyit, a mennyitől jobban lesz, az árát a postán fizetheti ki. Rendeljenek ebből a szerből az országban szembajban szenvedő testvéreik részére. Hamar szemei könnyen elfáradnak, könnyeznek, fájnak, ha trachomás; rendeljen Urbán szemcseppet, mig kis bajból nagy nem kerül. Tartsa a legdrágább kincsét tisztán, mert ha már kis hibát érez, akkor minden percben várhat nagyot. Huzattól jön a szemgyulladás s onnan azután a nagyobb baj. Sok elveszti azután szeme világát. Rövidlátók két üveggel rendeljenek azonnal. Egy üveg ára $1.00, postán $1.10, cseppentővel $1.20 URBAN CO., 2614 East 86-ik utca, Cleveland, O. Ha bármilyen szemorvosságra vagy szerre van szüksége, irjon nekünk. Clevelandiak keressenek fel személyesen. Lakásom az East 86-ik utcán, a Buckeye Roadtól a 3-ik ajtó.

A magyar földmivelésügyi miniszterium termésjelentése

BUDAPEST. szept. 24. — A földmivelésügyi miniszterium ma kiadott termésjelentése szerint az elmult két hét időjárása a talajelőkészitő munkálatokra általában kedvező volt, de a bő csapadék egyes helyeken zavarta a munkát. A szárazabb időjárás most már nagyon kivánatos. A szántó-vető munkálatok most már teljes erővel megindultak, sőt az őszi repce és őszi rozs vetését már legtöbbnyire be is fejezték. Az őszi rozsvetés helyenként szépen ki is kelt.

A tengeri törése megindult és a várható termés összesen 8 millió mm. lesz. (A legutóbbi jelentés szerint 7,82 millió mm.)

A korai burgonya szedése megindult, a hozam általában véve gvenge közepes, különösen a Duna-Tisza közén, ahol az átlagos termés kat. holdankint csak mintegy 16.6 mm.-ra tehető. Az idei termés mennyiségét 9.24 millió mm.-ra becsülik (két héttel ezelőtt 9,18 millió mm.)

A cukorrépa szedését helyenkint megkezdték. A várható termés 5.345 millió mm. (két héttel ezelőtt 5.01 millió mm.)

A kerti vetemények közül a gyökérfélékben az eső után szép javulás mutatkozik. A bab betakaritása folyamatban van, terméshozama gyenge közepes, az egyéb hüvelyeseké általában közepes.

A káposzta az eső után szépen felfrissült, a fejlődése kielégitő.

A komló javult, a köles és tatárka általában gyenge. a cirok közepes, a kender és len áztatása és tilolása folyamatban van.

A dohány törése befejezés felé közeledik, a levelek szépek és hibátlanok. Jó szarudohánytermésre van kilátás. A lóhere és lucerna felfrissült, a legelők megjavultak.

A gyümölcsfélék közül a körte, alma és szilva jó termést adott.

A szőlő a hosszantartó esőzések folytán kissé megromlott és a minőség is romlott. Általában közepes termés várható. A kereslet lanyha, a borárak 45—80 korona között váltakoznak.

United American Lines Inc. — JOINT SERVICE WITH — Hamburg American Line

New Yorkból közvetlenül Hamburgba

A LEGRÖVIDEBB UT MAGYARORSZÁGBA.
HAJÓK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN INDULNAK
délben, a 86-ik Piertől, North River, 46th Street végén. Minden hajón 2, 4 és 6 ágyas kabinok. Nagy ebédlők, társalgók és sétányok kizárólag a 3-ik osztályu utasok részére. — A "Hansa", "Bayern", "Wuertenberg" és "Mount Clay" hajókon külön kabinok is vannak.

Két uj 20,000 tonnás, hármas csavarozós:
"RESOLUTE" és "RELIANCE"
Felváltva minden második kedden indul 1-ső, 2-ik és 3-ik osztályu utasokkal.

A magyar kormány által engedélyezett kivándorlási vonal.
Felvilágositásért forduljon

UNITED AMERICAN LINES, Inc.
39 BROADWAY, NEW YORK.
vagy bármely felhatalmazott ügynökséghez.

NEW YORKBÓL TRIESZTBE Génuán át
Magyarország, Czecho-Slovákia, Románia és Jugoslávia minden részébe.
A LEGJOBB ÉS LEGRÖVIDEBB UTAZÁS A FÖLDKÖZI TENGEREN A MI POMPÁS ÉS GYORS HAJÓINKON.

Hajóindulások: Hajójegy árak Triestig
S. S. Taormina Okt. 19 ……$95.00
S. S. America Nov. 2 ……$95.00
Colombo Nov. 15 ……$100.00
S. S. Giulio Cesare (uj) Február 17 ……$105.00
War Tax (Hadi-adó) $5.00

Hajójegy árak gyerekek részére: Csecsemők 1 évesig ingyen, 1 évestől 5 évesig egy-negyed jegy, 5 évestől 10 évesig egy fél-jegy, 10 éven felül egész jegy.

A mi kitünő hajóinkat azért kedvelik az utasok, mert a III.-ad osztály is tiszta és kényelmes 2, 3, 4, 5 és 6 ágyas szobákkal van berendezve. Családok, nők és gyermekek különös figyelemben részesülnek. Tágas és szellős ebédlők, társalgó és dohányzó szobák. Kitünő étkezés. Az étkezésnél az utasok finom bort teljesen ingyen kapnak.

Irjon felvilágositásért vagy forduljon személyesen a helybeli ügynökünkhöz és ragaszkodjék a mi kényelmes és gyors hajóinkon utazni szülőhazájába.

N. G. I.
Navigazione Generale Italiana,
Italia-America Shipping Corporation
1 STATE STREET NEW YORK, N. Y.
A legnagyobb és legrégibb olasz hajóvonal.

EMBEREK! HELYET A LOVAKNAK!

BUDAPEST, szept. 27. (A "Virradat" tudósitása.) — Néhány évtizeddel ezelőtt készült el a Magyar Lovaregylet Thököly-uti lóversenypályája és a magyar lótenyésztés jelentős léptekkel haladt előre abban az időben, amikor a mágnások és egyéb sportkedvelők egymásután szervezték meg versenyistállóikat. A közönség, különösen az utóbbi években, folyton nagyobbodó tömegekben látogatta a versenyeket, ugy, hogy a Thököly-uti Lóverseny-tér tribünjei és az elavult berendezések is elégtelennek bizonyultak arra, hogy a versenyek sima lefolyása biztositva legyen. Ezért határozta el a Lovaregylet, hogy egy uj és minden tekintetben modern versenypályát épittet

A háboru első évében kezdték meg az épitkezéseket: kifogástalanul felszerelt istállókat, óriási befogadó képességü tribünöket emeltek az uj lóversenytérre, továbbá mesterséges gátakat és ugratókat létesitettek, ugy, hogy az uj lóverseny-pálya minta-intézményül szolgálhat az európai kontinens nagy városainak.

Már a programmját is megállapitották az ünnepségeknek, amikor a befejeződött a háboru és a megszállott területekről tömegesen érkeztek a menekültek ezrei, akiknek elhelyezése tudvalevően hihetetlen nehézségekbe ütközött. A menekülteket folyton ujabb és ujabb vonatok hozták s ekkor a Károlyi-kormány alatt menekülteket helyeztek el az uj lóversenytér épületeibe is. A menekültek azóta is ott laknak, kisebb átalakitásokkal teljes megfelelő lakásokat alakitottak át és a Lovaregylet azóta nem tudja megnyitni az uj pályát. A mindenkori kormányoknak az volt a helyes álláspontjuk, hogy a szerencsétlen menekültek elhelyezése sokkal nagyobb fontosságu, mint az az érdek, hogy a totalizatőr gépek kattogjanak és hogy versenyparipák abrakoljanak a villanyvilágitással és vizvezetékkel felszereIt istállókban.

Most a menekültek kitelepitésének elrendeléséért, a főváros azonban csak abban az esetben mutat hajlandóságot erre, ha a dusgazdag Lovaregylet anyagi áldozatot hoz a menekültek elhelyezésének megkönnyitésére. Értesülésünk szerint a tárgyalások folyamán a Lovaregylet kilátásba helyezte, hogy megfelelő milliókkal járul hozzá olyan szükséglakások épitéséhez, melyek alkalmasak lesznek, a még ott lakó menekültek lakáscéljaira. Ugy tudjuk, hogy az e célból szükséges épitkezéseket rövidesen megkezdik a rákosi réteknek a Kerepesi ut felé eső oldalán.

Rheumatism

KÉREM e lap minden olvasóját, a kik reumában, hátszurásban, vagy köszvényben szenvednek, irják meg nekem pontos nevüket és cimüket, hogy küldhessek nekik teljesen ingyen egy dolláros üveggel az én reuma-ellenes szeremből. Saját költségemen meg akarom őket győzni, hogy mily hatásos a Kuhn reuma-ellenes szere. Én meg vagyok róla győződve és akarom, hogy ön is meg legyen győződve, mielőtt egy centet fizetne nekem. Nem lehet reumát kicsalogatni a lábán vagy a bőrén keresztül flastromokkal, villanyossággal, vagy mágnesozással. Nem lehet ráolvasással sem, hanem ki kell hajtani. A vérben van és onnan kell kiüzni.

Azt a munkát végzi el Kuhn Reuma-ellenes szere és azért szünteti meg a reumát. Reumának menni kell ha a fájdalomtól és szenvedéstől szabad akar lenni. Az én gyógyszerem megszünteti a szurós, lövellő fájdalmat, a vágtagok daganatát, vagy az izmok merevségét.

Be akarom bizonyitani

adjon arra alkalmat. Egy hét alatt meglesz győzve, csak irjon és kérje a Company-t, hogy küldje önnek az ingyenes egy üveget ajánlatunk értelmében. Mindegy, hogy milyen szereket használt már. Csak akkor tudhatja az én szerem értékét, ha próbálta. Olvassa el a következő ajánlatunkat:

Dolláros üveg INGYEN

azért, hogy ön is meggyőződjön, mint sok ezer más beteg, hogy reuma gyógyitható és mi nem akarunk hasznot az ön próbájából. Próbálja ki és ha ugy találja, hogy jót tesz reumájának, akkor utána rendelhet gyógykezelésének befejezésére. Ha nem használ, akkor semmi kötelezettsége nincs velünk szemben. Mi nem egy apró kis üvegecskét küldünk mintának, hanem egy rendes üveggel, melynek eladási ára patikákban egy dollár. Az üveg nagy és fizetnünk kell postaszállitásért. Annak megtéritésére küldjön 25 centet. Ez kifizeti a ládát, csomagolást és portót. A gyógyszert pedig ingyen küldjük. Semmit sem kell fizetni sem átvételkor, sem később.

KUHN REMEDY CO., DEPT. 8. Z.
1655 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

— 84 —

— Csak az egyiket viszik halálra, a másiknak még sok lemorzsolni való esztendeje marad.

— Hanem akkor már itt lehetnének a megkegyelmezéssel, mert nem sok veszteni való idő van hátra.

— Nézze csak, már jön is a barát.

És valóban, abban a pillanatban, mikor Peppino már a mandaia közelébe ért, egy zarándok, mintha elkésett volna a vezeklők csapatából, áttört a katonák sorfalán s egy negyedrét hajtott papirost nyujtott át a vezetőnek.

Peppino lázas tekintete mohón követte minden mozdulatát; a pap szétnyitotta a papirost, elolvasta s magasra emelte, hogy az egész tömeg meglássa.

— Áldott legyen a Mindenható, dicsértessék az ő szent neve mindörökké! — kiáltá csengő, tiszta hangon, — itt a kegyelem az elitéltek egyikének.

— Kegyelem! Kegyelem! — zugott végig a tömegen.

A kegyelem szóra Andrea megrázkódott és hirtelen fölkapta fejét.

— Kinek, kinek? — kiáltotta képéből kikelve.

— A kegyelem Peppino számára érkezett, kit Rocca Priorinak is neveznek, — hangzott a válasz a pap ajkáról.

És átadta a papirost a kapitánynak. Ez szintén elolvasta.

— Kegyelmet adtok Peppinonak! — kiáltott Andrea teljesen fölocsudva kábultságából, — miért neki, miért nem nekem? Együtt kell meghalnunk; nekem megigérték, hogy ő fog megelőzni s nincs jogotok egyedül küldeni a halálra! Nem akarok egyedül meghalni, nem akarok!

És hörögve, nyögve, dühtől tajtékozva rázta meg a két megrémült papot s őrült kétségbeeséssel akarta kiszabaditani magát kötelékeiből.

A hóhér intett legényeinek. Azok leugorva az emelvényről, leteperték az elitéltet.

— Mi történt? — kérdezte Franz, mert nem értette meg teljesen a római tájszólást.

— 81 —

Popolo felé, annál sürübben hullámzott előttük a roppant embertömeg s a fejek fölött csak két dolgot lehetett még látni: az obeliszket, mely a tér közepét jelzi s az obeliszk előtt, szemben a három odatorkolló utcával, a nyakvágó két hatalmas oszlopát, melyek között a mandaia kerek vasa csillogott.

Az utcasarkon már várta őket a titkár.

Az ablak, melyet bizonyára borsos áron sikerült csak megszereznie, a Via del abuino és a Monte Pincio között fekvő hatalmas palota második emeletén volt; mint emlitettük, valami hálószobába szolgáló kis öltözőfülke volt az egész, de ha becsukták a hálószobába vezető ajtót, nem zavarhatta meg senki sem kivülről. A székeken rendkivül izléses fehér és világoskék bajazzo-jelmezek voltak kiteritve.

— Mivel rám bizták a jelmezek megválasztását, ezeket szemeltem ki. Az idén ez a legdivatosabb s mivel nem látszik meg rajta a liszt, bátran ki lehetne állni vele a confettizáport.

Franz nem értette meg teljesen a gróf szavait s talán nem is becsülte meg kellőképpen ezt az uj figyelmet, mert most már teljesen az a borzasztó szerszám bilincselte le figyelmét, mely ma kétségtelenül legfontosabb ékessége volt a mozgalmas térnek.

Franz most látott először guillotinet; azért nevezzük igy, mert a római mandaia egészen olyan, mint a francia nyakvágó. Csupán a félhold alaku kés van alacsonyabban s a domboru oldalán van kiélesitve.

Fönn a dobogón, hová majd az elitéltet fogják fektetni, két ember falatozott a legnagyobb lelki nyugalommal s amennyire Franz láthatta, valami kolbászfélét pofáztak; az egyik a dobogó alá nyult és egy kulacsot vett ki alóla, azután jót huzva belőle, odanyujtotta a pajtásának. Ezek voltak a hóhérlegények.

Franznak már erre a látványra is égnek állt minden hajaszála.

KIS HIRDETÉSEK
ÁRSZABÁSA.

KERESTETÉS, MUNKÁT KERES, ELLÁTÁST NYER vagy KERES, BUTOROZOTT SZOBÁK, KIADÓ LAKÁKSOK 20 szóig egyszeri közlése 60 cent, háromszori közlés $1.50; husz szón felül minden további szó közlésenkint 3 cent.

HÁZASSÁGI HIRDETÉS egyszeri közlés $1.00; háromszori közlés $2.75; husz szón felül minden szóért közlésenkint 5 cent.

LEVELEZÉS, ÜGYNÖKÖK KERESTETÉSE, MUNKÁT NYER, ELADÓ vagy BÉRBEADÓ FARMOK, HÁZ vagy ÜZLET VÉTELE ÉS ELADÁSA, ÜZLETI ALKALMAK, TÁRSAT KERES, 20 szóig egyszer $1.00, háromszor $2.75; 20 szón felül minden szó közlésenkint 5 cent.

Nagyobb betükből szedett hirdetésért a fenti árak kétszerese számitandó. APRÓ HIRDETÉS ELŐRE FIZETENDŐ.

Csak egy téves közlésért felelünk.

Kishirdetéseket felvesz a Szabadság főirodája: 700 Huron Road, Cleveland, O. Telefon: Main 3536, Central 1231.

A Szabadság fiókirodái:
8718 BUCKEYE ROAD.—Telefon: Princ. 2583-R. — Cedar 622
2609 LORAIN AVE. — Telefon: Central 9096-W.

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

BÁNYÁSZOK MUNKÁRÓL
Ugy levélbelileg, mint személyesen felvilágositást díjtalanul kaphatnak, ha a következő cimre folyamodnak.
JAMES RONAY
512 Second Ave. Pittsburgh, Pa.
n

FAKEZELŐT KERESÜNK
Állandó munka. Jelentkezzen:
Lorain Ave. The N. Y. Central R. R.
HARDWOOD PRODUCTS CO.
Cleveland, O.
241, v. 42

Keresünk munkásokat és chipereket
Állandó munka. Jelentkezzen
The Bourne Fuller Co.
1912 Scranton Rd. Upson Works
Cleveland, Ohio
n

Hajómunkásokat, bolters, vasakasztókat, stage buildereket, ácsokat, joiner, rivetereket, reamars és napszámosokat keresünk.
THE AMERICAN SHIP BUILDING CO.
Lorain, Ohio
237—41

MAGYAR MUNKÁSOKAT keresünk. 35 cent óránkint, 10 óra naponta. Uj boarding boss. Jelentkezen: H. Kohankie & Son, Stop 2. C. P. & A. Painesville, O. n.

Butcher segédek kerestetnek
Pittsburghban és vidékén működő huscsarnokaink részére keresünk szakképzett fiatal butcher segédeket. Az üzlet önálló vezetése és az angol nyelv tökéletes ismerete megkívántatik. Ajánlatok a következő cimre küldendők: Steiner's Chain Meat Markets, New Kensington, Pa. 241—3

Munkásokat keresünk
Állandó munka
AMERICAN SINTERING CO.
Stop 7 Poland Ave.
Youngstown, O.
240—245

MUNKÁSOKAT KERESÜNK ÁRKOK ÁSÁSÁRA.
Jelentkezzen:
EAST OHIO GAS CO.
No. 2 Works, az East 62-ik utca végén a St. Clairtól északra.
240. 41, v

ANGOLUL, magyarul és esetleg szláv nyelvet beszélő 18 év körüli fiatal ember jó fizetéssel alkalmazást nyer gyógyszertárban. Kitünő alkalom a gyógyszerészet megtanulására. Jöjjön vagy irjon. Chligers Drug Store, 805 Summit St., cor. Webb, Alliance, O. 240—42

GÉPÉSZ FAMUNKÁHOZ, aki a rajzolást érti, jó fizetéssel felvétetik. Érdeklődjön: 12211 Euclid Avenue. JOSEPH INCERVAIA STUDIO Cleveland, O. 239—41

Keresünk elsőrendü
CUSTOM BODY ÉPITŐKET,
akiknek gyakorlatuk van üzleti és rendes gépkocsik body épitésében. Irjon: George Fabian, c|o Scott Automobil Body Company, 631 East 18th Avenue, Denver, Colorado.
241 245

EGY EMBER felvétetik butor famunkáló gépekre. Csakis gyakorlattal biró egyén jelentkezzen. Jó fizetés. Joseph Incorvaia Studio, 12211 Euclid Ave., Cleveland, O. 241. v. 42

METAL FINISELŐKET keresünk, ugyszintén erős embereket, akik ezt a munkát meg akarják tanulni.
BAKER R. & L. CO.
2180 W. 25-ik utca, Cleveland, Ohio. 241. v. 42

MUNKÁT NYER — NŐ.

EGY LEÁNY általános házimunkát nyer. Jelentkezzen az ékszerüzletben, 2839 Lorain Ave., Cleveland, O. 239—41

HÁZVEZETŐNŐ, 30—40 év közötti, ki érti a konyhát vezetni mint szakácsnő, azonnal felvétetik. Nem muszáj, hogy angolul jól beszéljen. Állandó munka. Joe Horváth, Valley Hotel, Miamisburg, O. 241—43

Angolul beszélő PRESSEREKET KERESÜNK Shade osztályunkba. Gyakorlott vasalónők előnyben.
D. O. SUMMERS CO.
6220 Carnegie Ave. Cleveland, O.
240 241 V

SZŐRME FINISELŐNŐKET azonnalra keresünk. Egész éven át való munka, legjobb fizetés. Liberty Fur Co., 10305 Superior Ave., Cleveland, O. 240—41. v

FIATAL LEÁNY 2 tagu családhoz segitségül felvétetik. Hivja föl: Mrs. Friedman, Telefon Prospect 1930. Cleveland, O. 241

LEÁNYOKAT keresünk vágott rongyok szortirozására. Állandó hely, jó fizetés. 2550 East 22 St., közel a Woodland avenuehez, Cleveland, O. 240—41. v. 42—45

MUNKÁT KERES — FÉRFI.

GROCERY CLERK, ki beszél németül, magyarul és románul, állást keres. 2661 East 51 St., közel a Woodlandhoz, Cleveland, O. 239—41

MÉSZÁROS SEGÉD, ki szakmáját teljesen érti és több nyelvet beszél, alkalmazást keres. B. Demeter, 7835 West Jefferson Ave., Detroit, Mich. 240—42

MUNKÁT KERES — NŐ.

FIATAL NŐ, ki jól tud főzni, bánya vidékre elmenne Burdingházat vezetni vagy társnak. M. P. 4005 Whitman Ave., Cleveland, O. 240—41

NŐ, ki most érkezett Magyarországból, általános házimunkát keres jó magyar családnál. Cim: B. B. 234 Mapel St., Ambler, Pa. 239—41

KIADÓ LAKÁSOK.

4 SZOBÁS LAKÁS, gáz, villany, padlás, pince kiadó gyermektelen házaspárnak. 2854 E. 91 St., Cleveland, O. 241, v, 42

3 SZOBÁS LAKÁS kiadó gyermektelen családnak. Gáz, villany bent. 2058 W. 21 St., Cleveland, O. 240, v

3 SZOBÁS LAKÁS emeleten gyermektelen párnak vagy magányos nőnek kiadó. Villany és gáz. 2081 W. 61-ik utca, Cleveland, O. 239—41

BUTOROZOTT SZOBÁK.

1 VAGY 2 KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba kiadó. 2195 E. 70 St., Cleveland, O. 240—41, v

TISZTESSÉGES EMBER csinosan butorozott szobát kaphat intelligens családnál. 3131 Woodbine Ave., Cleveland, O. 240—42

BUTOROZOTT SZOBA fürdő és villannyal kiadó, esetleg koszt is kapható. 4222 Whitman Ave., Cleveland, O. 241

ELLÁTÁST NYER.

TISZTESSÉGES EMBEREK jobb családnál izletes vacsorát nyerhetnek. Cim: 2610 Jay Ave. Upstairs, Cleveland, O. 240-41, v, 42

$$ $$ $$ $$ $$ $$ $$ $$ $$ $$
MAGYAR BÁNYÁSZOK!
Mit is mondjak én itt
Nem ember ki szépit
Itt a bányán jó a munka
Jöjjön hozzánk ide burdra
FRANK VARGA
magyar Big burdingháza
RAWL, W. VA.
$$ $$ $$ $$ $$ $$ $$ $$ $$ $$
z

SZÁLLODÁK.

HOTEL LORAIN
kényelmesen berendezett 22 szoba és étterem. Szobák naponta vagy hetenként koszttal vagy anélkül, nyitva éjjel nappal. West 28 és Lorain Ave. sarok, Cleveland, O.
Átutazók nagy figyelemben részesülnek.
Telefon: Lincoln 4752.

LAKÁST KERES.

4 SZOBÁS LAKÁST keres fiatal házaspár, fürdővel és villannyal, esetleg gázzal a Square közelében. J. P. W. 1328 E. 14 St., Cleveland, O. 241, v, 42

3 VAGY 4 SZOBÁS lakást keresek a Franklin és Monroe között. Fürdő és villany is legyen. Levélcim: "Lakáskereső" 2609 Lorain Ave. Cleveland, O. 240—41. v

KERESTETÉS.

JOHN TÜDŐDI-t, aki most egy éve Caretta, W. Va.-ban dolgozott, keresem. Kérem őt vagy ismerőseit, cimét velem közölni. John Dobai, 78 Arthur St., Buffalo, N. Y. 241—42

MATU SÁNDORT és vejét, JEAN HARAY-t keresem. 1905—7-ben az East 82-ik utcában laktak Clevelandban. Kérem a róluk tudókat, cimüket velem közölni. Puser Regina, 144 West 23 St., Ere, Pa. 241—3

KERESEM feleségemet szül. Szepessy Borbála Borsod megye, abodi illetőségüt, ki október 9-én szó nélkül elhagyott és magával vitte 9 éves Elsie 5 éves Helén és 3 éves Irén gyermekeimet. Valószinüleg Hammond, Indiánába ment. Kérem őt, vagy a róla tudókat, közöljék velem cimét. Anton Buti, 415 Crossley Ave. Detroit, Mich. 240—42

MÉSZÁROS JÁNOS keresztfiamat keresem, aki ez év május 23-án eltávozott tőlem. Kérem honfitársaimat, szíveskedjenek velem cimét közölni. Csáktornyai Jánosné, 1324 Marguette Ave., Milwaukee, Wisc. 239—41

CSUHA FERENCET keresem, királyhelmeci születésü, kinek édesapja Csuha János, anyja Bodnár Éva, testvérei Mariska, Erzsi, Juliska és Boriska. Kérjük őt, vagy a róla tudókat, tudassák velem cimét. Löwinger, 3220 Lorain Ave., Cleveland, O. 240—41, v

HÁZASSÁG.

INTELLIGENS özvegy ember szeretne megismerkedni egy 40—45 éves nővel házasság céljából, ki az üzletnez is ért. előnyben részesül. Mr. Harlensky, 2069 W. 33 St., Cleveland, O. 240—41

ELADÓ ÜZLETEK.

JÓLMENŐ grocery és meat market olcsón eladó, 5 szobás lakással, garage. Olcsó rent. 5107 Detroit Ave., Cleveland, Ohio. Telefon Hemlock 2216. 239—41

JÓL MENŐ restaurant, elutazás miatt olcsón eladó. 2307 Abbey Ave., Cleveland, O. 239—41

FIGYELEM, ÜZLETEMBEREK! Egy évek óta fenálló, jó hirnévnek örvendő magyar burding house és restaurant, egyedüllét miatt jutányos áron eladó. Az üzlet a város fő utcáján van, union városban, ahol a bányák éjjel-nappal dolgoznak, jobbára mind magyarok, ahol jelenleg négy magyar egylet működik. — Csakis személyes megkereséseket kérek. Miners Home, 808 Philadelphia Ave., Barnesboro, Pa. 237—41

MEAT MARKET és GROCERY üzlet 2651 Woodhill Roadon eladó. Sarok üzlet. Rent $32.50. Berendezés, készlet: kétezer dollár. Telefon Garfield 2145. 241—43

BUTCHER és GROCERY üzlet eladó. Havi forgalom $2—3000, évi forgalom $30,000. Ezen összegből a legkevesebb százalékot levonva, csak 15 százalékot, a haszon $4500. Ha ezen összegből a kiadás $1500, még mindig akkora maradvány marad, hogy azt nem képes sehol sem elérni. Gondolja meg és ne habozzon, hanem kérjen még ma bővebb felvilágositást. Steve Kovács, 2045 Genesee St., Toledo, O. 239—41

SOFT DRINK ÜZLET ÉS RESTAURANT
10 szoba az emeleten bebutorozva és kiadva, 50 rent, 1½ éves lease, bevándorlók lakta negyedben, közel gyárakhoz és város központjához, elutazás miatt jutányos áron eladó. Hozzáértőnek aranybánya. Két hetet adok a vevőnek, hogy meggyőződjék.
330 E. Front St., Youngstown, O. 241, 43, 45

ÜZLETI ALKALOM.

TÖBB HÁZAT, 1 és 2 családosat keresünk eladásra; vevőink vannak. Jelentkezzen Pál Imrénél, 9117 Buckeye Rd., Cleveland, O. n—

Second mortgagera kölcsönt adok.
WM. M. BRESLER
222 Leader-News Bldg Cleveland, O
241—246

$19,000 ÉRTÉKÜ, elsőrendü biztositott helyekről szóló kontraktokat eladnám, vagy elcserélném jó üzleti helylyel. Californiában is megfelelnie. Felvilágisitásért irjon: Mrs. Kerekes, 550 Schroeder Ave., Detroit, Mich. 239—41

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ ROAD HOUSE 604 láb fronttal és 4 aker földdel, kövezett uton. Modern 12 szobás épület, teljesen modern berendezéssel. Garage és csirke ház hozzá. Készpénz, vagy városi ház cserébe. Bővebbet: Meisner, 8806 Detroit Ave., Cleveland, O. 241, v

7 SZOBÁS egy családos ház eladó. Villany, gáz, garage. Telek 31x81. Közel két kárlinehez. Ára $4500, részben készpénz. 1901 Auburn Ave., Cleveland, O. Telefon: Lincoln 1923-R. 239—41

WEST OLDALON két kis ház egy loton, az East Boulevardon egy kifizetett telek, elcserélendő egy West oldali egy családos házért. Érdeklődni a Hotel Lorainban, hátul a konyhában, W. 28 St. és Lorain Ave. sarok, Cleveland, Ohio. 239—41, v, 42—3

KÉT CSALÁDOS HÁZ eladó a Poe Ave. és W. 32-ik utca sarkán. 6 szoba, fürdő lent, 4 szoba, fürdő fent. Villany világitás, nagy telek. Ára $7500, készpénz $1500. Érdeklődjön: 2904 Denison Ave., Cleveland, O. 239—41

2814 EAST 126 STREETEN, óhazába utazás miatt eladó 2 családos, 8 szobás ház, 2 fürdő, mindennel ellátva. Ára $6600, készpénz $2200. Ügynökök kizárva, Cleveland, O. 239—41

HÁZ KÉT ÜZLETTEL
a földszinten, 5 szobás lakás fönt. 77x118. 10201 és 10203 Elwell Avenuen. Érdeklődjön: Garfield Bank Building, 322 Euclid Avenue, vagy 2781 East 79th Street, Cleveland, Ohio. 241 V

2 CSALÁDOS HÁZ, 5 szoba és fürdő ugy fent mint lent, tégla garage, lot 50x200. Ár jutányos, jó fizetési feltételek. A ház az E. 114-ik utcán van, közel a Buckeye Roadhoz. Hivjon fel telefonon, Garfield 1271, Cleveland, O. 241, v. 43

8 SZOBÁS KÉT CSALÁDOS HÁZ minden kényelemmel, ára $7000, befizetendő $1000. 10 szobás két családos ára $7000, befizetés $1500. 8 szobás két családos ára $6500, befizetés $1500. Érdeklődni: M. Kleinnál, 2927 E. 119 St., Cleveland, O. 241

Modern 6 családos tégla ház, 6 furnace és garagok, közel a Euclid Ave.-hoz, eladó. Havi rent $280.00. Ára $22,000. Cash $4,000 és könnyü részletek.
Modern 2 családos ház becserélendő lotért egy kis összeg lefizetése mellett.
2 családos 10 szobás modern ház, W. 74 St.-en 8 autóra garage. Havi rent $100.00, ára $9400.00. Jó feltételek.
E. 126-ik utcán 1 családos $3500, cash $800.
SZILVÁSY és SILVESTER
8707 Buckeye Rd. Cleveland
241 V

ELADÓ FARMOK.

EGY PÁR JÓ VÉTEL.
71 akeros farma, kertészetre rendkívül alkalmas, teljes berendezéssel, 7 rumos házzal és jó gazdasági épületekkel, készpénzért eladó vagy házzal elcserélhető.
Egy kis csirkefarm épületekkel együtt ezer dollárért megvehető. Minden célra alkalmas.
Modern 2 családos 10 rumos ház $7200. 1500 dollár készpénz szükséges.
Az East 126-ik utcán egy lot 600 dollárért elutazás miatt sürgősen eladó.
Ezeken kivül egy és két családos házak, valamint nagyobb épületek is kaphatók jutányos árak mellett.
JOHN KRÁLIK & SON
Ingatlanforgalmi irodája
11913 Buckeye Road, Cleveland, O.
Telefon Garfield 1969.

A CALIFORNIAI BUDAPEST IRÁSBAN ÉS KÉPEKBEN.
Most jelent meg a második képes füzet, amely nemcsak irásban, de képekben is bemutatja azt a nagyszerü budapesti magyar gazda telepet, amely napsugaras Californiában oly szép virágzásnak és fejlődésnek indult. Ezt a gyönyörü kiállitásu képes füzetet, mely díszére válik minden otthonnak, bárki megkaphatja díjtalanul, ha a cimét hozzánk beküldi.
HUNGARIAN COLONIZATION DEPT.
Budapest, Cal. P. O. Fontana, Cal.
n

208 AKEROS FARM, 60 aker erdő, jó épületekkel és teljes felszereléssel $21,600-ért eladó. Az átvételhez $3500 kel, esetleg elcserélném jó üzlet, ház vagy ingatanért. Bővebb felvilágositásért irjon: M. J. 7835 West Jefferson Ave. Detroit, Mich. 239—41

A társak meg nem egyezése miatt sürgősen eladó 160 akeros tehenészeti farm, csak egy és fél mértföld két várostól és két vasutállomástól. 65 aker mindent megtermő szántóföld, a többi erdő és legelő, 5 szobás lakóház, nagy istálló, szájló, többféle melléképületek, szép gyümölcsös, teljes fölszerelés, 3 ló, 8 tehén, az összes terméssel együtt, ára $6,000.00, $1500 készpénz kell. Bővebbet a tulajdonos: Emery Chóka, Stephenson, Mich. m. n.

ELADÓ TÁRGYAK.

ELADÓ egy majdnem uj díszes Moore-féle nagy szeneskályha. 2792 E. 122 St., Cleveland, O. 241

KÜLÖNFÉLE BUTOROK, ágyak, kályhák, székek, asztal és varrógép jutányos áron eladók. Megtekinthető 9117 Buckeye Road, Cleveland, O. 240—41. v

KÖRÜLBELÜL 40—45 font, elsőrendü hazai fosztott liba toll eladó. Megtekinthető: 8621 Buckeye Road, 3. ajtó, Cleveand, O. 239—41

SZABÓ ÜZLETBE való nagy Singer varrógép jutányosan eladó. Érdeklődni: 1681 W. 24 St., Clevelandd, O. 239—41

ELADÓ BIRTOKOK MAGYARORSZÁGON.

ÉRTESITEM FELSŐ BALOGI (Csehszlovákia) földieimet, hogy Delics János tulajdonát képező belsőségem 4 darab földdel jutányos áron eladom. Érdeklődni: 1884 W. 58 St., Cleveland, Ohio. 241, v

ELADÓ HÁZ a Győr megyei Kajár községben, belsőséggel, kert, kender és káposztás föld, paskum, hat hold szántóföld erdőrészszel. Értekezni: 8021 Rawlings Ave., Cleveland, O. 240—41

OKTATÁS.

Csak az angol nyelv
megtanulása biztosithat boldog jövőt a magyarnak Amerikában. Most megrendelheti a hires 2 dolláros Angol-Magyar Tanitót 50 leckéjével, csupán 1 dollár előre való beküldése mellett, melyből könnyen és biztosan megtanulja. Ha nem feleine meg, pénzét megtéritem.
ISADORE BRAUN
okl. tanitó és közjegyző
10210 Adams Ave. Cleveland, O.
k c z—áll

JOGI TANÁCS.

Iroda alapittatott 1904-ben
PAPP MIKLÓS
Ügyvéd és Jogtanácsos
1983 WEST 25th STREET,
CLEVELAND, O.
Telefonok:
Lincoln 2501 Cent. 2058-R

W. H. SCHWARTZ Első magyar ügyvéd és hites közjegyző Ohio államban. 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O. Telefon: Cuyahoga, Central 3350-R., Bell Main 5720. Vasárnap délelőtt csak 10—11 óráig az irodában. Lakás: 10321 ASHBURY AVENUE. Bell telefon: Cedar 294.

Kováchy M. Andor
ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
637 Society for Savings Building,
CLEVELAND, O.
Telefon: Main 5833. — Central 1502-K.
Esteli iroda: 9107 Buckeye Road.
Irodai órák: 7 órától 8 óráig.

H. E. VARGA
ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
541 Society for Savings Bank Bldg
Cleveland, O.
Tel. Central 299-W Man 2867

D. B. STONE Magyarul beszélő angol ügyvéd uj cime: 822 Leader-News Bldg Superior and East 6th St. Iroda-telefon Main 7090. Cent. 1383. Lakás: Princeton 2318-L.

Volt megyei helyettes ügyész:
Ifj. Boldizsár Ferenc
ÜGYVÉD és JOGTANÁCSOS.
Főiroda: 322 Euclid Ave., 11-ik emelet, Garfield Bank Bldg.
Bell Tel.: Cherry 679. O. S. Central 4941
Fiókirodák: 2781 E. 79th Str. — Nyitva este 8-ig.
Bell Tel. Randolph 6330.
kcz

SAMUEL SILBERGER
Magyar Ügyvéd és Jogtanácsos
WEST 25th St. és LORAIN AVE. SARKÁN.
2-ik em. a Marshall Patika fölött.
CLEVELAND, O.
Telefon: Lincoln 472.
kcz

Jos. N. Ackerman
ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
608—10—12—16 ENGINEERS BLDG., CLEVELAND, O.
Szombat délután és vasárnap csak előzetes megbeszélésre található.
Phone:
Cuy. Central 555 — Bell Main 392.
Lakás Fairmont 5737.
kcz

CSIZMADIA JÁNOS
AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD
Irodai órák: D. e. 9-től délután 5-ig. Este 7-től 9-ig.
13—14 Woodland Bank Building, Buckeye Rd. és E. 89-ik utca sarok.
Lakás: 2939 E. 130th Str.
Iroda-telefon: Cedar 704. Pr. 2408-R
Lakás-telefon: Garf. 4814-M.
m szom

CHICAGOI MAGYAR ÜGYVÉD
Gottlieb Lajos Hites ügyvéd és Jogtanácsos.
Ingyen tanács mindennemü köz- és váltó, váló és büntető ügyekben. Órák naponta este 8-ig. — Szerdán délután 5-ig. Vasárnap délelőtt 10—12-ig. 1572 N. Halsted Street, az emeleten. — Telefon: Diversey 3134.

VEGYES.

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$
WILLIAMSON, W. VA.
Saját szabó mühelyembe készül
Jó állásu ruha olcsón téli rok
Midőn pártfogásuk kikérem
Hallják meg magyar bányászok
a Day-Night bankkal szemben
Veszek ordert helyben, vidéken
Jó munkámért jótállást igérve
Csinálok ruhát mérték után.
Ádám Bálint, szabómester
Williamson, W. Va.
$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$
z

MŰ-SZEMEK.
megelégedésre készülnek szakértők által. A legnagyobb és legjobb műszem raktárunk van egész Amerikában. Alapittatott New Yorkban

Inc.,
MAGER & GOUGELMAN.
Schofield Bldg., Room 1209,
Telefon: 7576.
Cleveland, O.
235. 41. 47. 53

POLACHEK ZOLTÁN
főmérnök, bejegyz. szabadalmi ügyvéd személyes segitségben részesit minden magyar feltalálót. Kérjen INGYENES Patent Szabályokat. Irjon még ma, ha van találmánya, vagy ha szabadalmak érdeklik önt.
MANUFACTURERS PATENT CO. 520 FIFTH AVE NEW YORK
z—áll

"IDEAL PHONOGRAPH TUK", mely lemezt játszanak le tökéletesen. Küldjön be 15 centet mintáért, vagy egy dollárt tizenkét dobozt tüért, mely esetben ingyen kap egy két oldalas lemezt. Irjon a legujabb lemez és phonograph árjegyzékért. IDEAL CO., Box 45, Scranton, Pa. sz

Szende Ferenc
zenetanár
Zongora és hegedü
leckét ad ugy saját studiójában, mint a tanitványok lakásán, a legjobb európai methódus szerint. Cim:
PROF. F. SZENDE
1838 E. 75th St.,
Cleveland, O.
Telephone: Randolph 7828
n V

MI UJSAG A MAGYAR VARMEGYÉKBEN?

ABAUJ-TORNA.

— Kassán kidobták a magyar szülőket az iskolából. — Kassa magyarsága szomoru napokat él. Az iskolai beiratások alkalmával rendőrökkel dobatták ki az iskolából azokat a szülőket, akik gyermekeik részére magyar nyelvü oktatást kivántak. A magyar nyelvért inditott mozgalmat ilyen brutális módon akarják letörni a Felvidéken.

ARAD.

— Oláhmódra ... — József főherceg kisjenői uradalmának elkobzása után a románok most a többi aradmegyei birtokokra vetették magukat.

Mint Aradról jelentik, kisajátitották Károlyi Gyula gróf mácsai birtokát. A mácsai uradalom 8059 hold terjedelmü volt, ebből most a románok 7559 holdat elkoboztak és csak 500 maradt meg Károlyi Gyula grófnak. A Károlyi féle uradalommal együtt ugyanakkor kisajátitották Zselénszky gróf ötvenesi birtokát, — mint egy ötezerötszáz holdat. Itt az egybegyült román érdeklődők között azonnal árverést is tartottak és habár az árverés már megtörtént és az uj román tulajdonosok a birtokokat átvették, Zselénszky grófnak még sem adtak semmit a kisajátitás árából.

BARS

— Elfogott utonálló. — Nemesoroszi és Zseliz között ujabban magánosan alig mert valaki utnak indulni, mert utközben egy vagy két rabló utját állta az utasnak s könyörtelenül kifosztotta. A csendőrség hónapok óta fáradozott a rejtélyes rablók kézrekeritésén, meg is állapitotta, hogy vezetőjük Juhász Károly nevü garammikolai lakos, aki a határban tartózkodik s hol itt, hol ott bukkan fel s aki azzal is dicsekedett, hogy élve el nem fogják. Szeptember 15-én mégis kézrekeritette a nagysárói csendőrség. Az esőzés következtében Juhász kénytelen volt egy pajtába huzódni, hol megcsipték. Most társait kutatják, mivel Juhász azt vallotta, hogy a munkások között volt néki több pajtása. Csakhamar meg is találták őket, kik tizenhárman voltak s a csendőrség valamennyit még aznap este bekisérte s átadta a lévai járásbiróságnak.

BÁCS-BODROG

— Püspökség Szabadkán. — A vajdasági róm. kath. hivek egyházi tekintetben még mindig a kalocsai érsekség és részben a pécsi és temesvári püspökség fennhatósága alá tartoznak. Rövidesen most megtörténik az uj egyházmegye megszervezése és ezt nyomon követi természetesen az uj püspök kinevezése is. A Vatikánnál most folynak a tárgyalások és ha a megegyezés létrejön, megtörténik a püspök kinevezése is. Az uj püspök Budanovics Lajos szabadkai plébános lesz. Budanovics érdekében állitólag Várady László Árpád kalocsai érsek interveniált leghatékonyabban a Vatikánnál. Az uj püspökség székhelye még nincs véglegesen megállapitva, bár bizonyos, hogy e tekintetben egyedül és kizárólag csak Szabadka jöhet számitásba. A püspökség részére elegendő jövedelmet biztositana a kalocsai érsekségnek Bácskában lévő földbirtoka, ezek a földek azonban agrárreform alá esnek. Ez a kérdés még valószinüleg sok heves vitát és nagy küzdelmet fog provokálni a belgrádi parlamentben.

VAS.

— Renitenskednek a vépi tüzoltólegények. — A vármegyei szabályrendelet szerint már a szombathelyi járásban is megszervezték az ifjusági tüzoltócsapatokat, sőt ott, ahol oktatót kaptak, a kötelező gyakorlatozások is megkezdődtek. Egyes községekben az ifjuság a legnagyobb lelkesedéssel végzi a gyakorlatozást, azonban sok helyütt csak nagyon kis részben, vagy egyáltalán nem jelenik meg a kötelező gyakorlatokon.

Most a vépi kötelező tüzoltócsapatok ifjuságának több mint fele került a főszolgabiróság elé, mert ezideig még egyetlen gyakorlaton sem jelentek meg. Számszerint 96 tüzoltókötelezett ifju volt meg idézve, akiket egyenkint hallgatott ki a főszolgabiróság.

A kihallgatások után mind a 96 renitenskedő tüzoltó-ifjut dorgáláson kivül még 50 korona pénzbüntetésre itélte a főbiró.

— Csempészett tehenek elkobzása. — Jó fogást csinált a körmendi vámőrszakasz két tagja szept. 11-re virradóra a nagykölkedi és szentpéterfai határon. 16 darab tehenet koboztak el csempészektől, akik a vámőrök elől megugrottak. A tehenek közül még aznap elárvereztek 13-at jó áron. Hármat pedig közfogyasztásra vágtak le.

— 1200 korona pénzbüntetés adócsalásért. — Császár István alsószölnöki földmives 600 korona fő- és 600 korona mellékbüntetést kapott adócsalásért a szombathelyi törvényszék büntető tanácsától. Császár a mult év decemberében egy tehenet marhalevél nélkül eladott és a forgalmi adót nem fizette be. Az itélet jogerős.

— Akit kétszer itélnek el hatféle vétség miatt. Csuk István felsőszölnöki gazda 10 ezer koronáért adott el egy tehenet egy osztrák csempésznek. Azonnal vett helyébe másikat, de ugy az adást, mint a vételt marhalevél és bejelentés nélkül hajtotta végre. Igy 480 korona adójárulékkal kárositotta meg a kincstárt. Rájöttek a turpisságra és a pénzügyigazgatóság több ezer koronás pénzbüntetése után a szombathelyi törvényszéken két rendbeli adócsalás, egy rendbeli csempészet, árdrágitás és egészségügyi kihágás miatt összesen 4100 korona pénzbüntetésre itélték Csuk Istvánt. Az itéletben ugy a vádlott, mint az ügyész megnyugodtak.

ZALA

— Dologházat állitanak fel az internálótáborban. — A belügyminiszter zalaegerszegi látogatása alkalmával az internálótábor jövőbeni sorsa felől értekezletet tartott kiséretével. A megbeszélések folyamán a belügyminiszter azt az eszmét vetette fel, hogy az internáló táborban dologházat állitanak fel, ahol politikai internált, árdrágitásért, csalásért, csavargásért és egyéb kihágásokért internáltak dolgoznának. Nem lehetetlen, hogy a gondolat rövidesen megvalósul.

— Helybenhagyott halálos itélet. — Fehér Istvánt, aki az erdőben hónapokkal ezelőtt orvul agyonlőtte gyermekét, a nagykanizsai törvényszék halálra itélte. A törvényszék itéletét a tábla is helybenhagyta. Fehér István ügyében a kormányzó fog véglegesen dönteni.

Telefonáljon a város bármely részéből
FRANK G. NUNN
TEMETÉS-RENDEZŐHÖZ
2804 LORAIN AVENUE,
a Turn Halle! szemközt.
Unio Ambulance. — Invalid kocsi.
Bell Lincoln 17.. — Cuy. Lorain 1..

"U. S. IVER JOHNSON"-féle kakasnélküli öntöltő revolver
32 vagy 38 kaliber
Ára $12.75

"U. S. Iver Johnson"-féle kakasnélküli revolver, mely önmagától kidobja a hüvelyt, egyike a legerősebb és legjobb minőségü önmüködő revolvereknek a világon. Különösen ismert gyors tüzeléséről, teljesen megbizható és biztonságos, mert biztonsági zárja lehetetlenné teszi, hogy véletlenül elsüljön. Legnépszerübb revolver, pontos és megbizható, tölténytartó cső és minden alkatrésze a legfinomabb kovácsolt acélból van. Kék finis. 5 lövés adható le vele. Ketté nyitható modelje könnyen kezelhető, pontos és biztos. A legjobb revolver, amit valaha csináltak. Értéke kétszer akkora, mint az ár, amit érte kérünk. Részletes használati utasitás minden revolverhez mellékelve.

Kakasnélküli önmüködő 32 vagy 38 kaliberü revolverünk ára csak $12.75; mig a készlet tart.

Rendelésénél sziveskedjen pontosan feltüntetni, milyen kaliberü revolvert akar és mellékeljen hozzá 35 centet szállitási költségre, és fizesse a $12.75, amikor azt kézbesitik önnek. Irjon ma. Teljes megelégedésért jótállunk, vagy pénzét visszafizetjük.

UNION SALES COMPANY, Dept. 1612,
15 S. Desplaines St.. Chicago, Ill.
237. 41. 44. 47.

— 82 —

Az elitélteket a Carceri Nuoveból már előtte való este a kis Santa Maria del Popolo templomba vitték s annak egyik kis vasrácsokkal elkülönitett kápolnájából rögtönöztek siralomházat. Mindegyikük mellett két-két pap ült s a rácsok előtt óránként felváltott örök járkáltak.

A templomtól a vérpadig a csendőrség állott kettős sorfalat, alig tiz lábnyi utat hagyva szabadon; még a nyakvágó körül is alig maradt száz lábnyi terület üresen. A tér maga tömve volt emberekkel. Egyik-másik asszony vállára vette a gyermekét s ezeknek volt a legjobb dolguk, mert fele testökkel magaslottak ki a tömegből.

A Monte Pincio olyan volt, mint egy roppant amphitheatrum, melynek minden zuga tömve van nézőközönséggel; még a két kis templom karzata is zsufolásig megtelt a kiváltságos kiváncsikkal s a peristylium lépcsőfokai olynaok voltak messziről, mintha a feltóduló hullámok boritották volna el egészen a porticusig s a fal minden kiszögelő párkányán állott egy-egy eleven szobor.

Igaz volt hát, amit a gróf mondott: mégis csak a halál látása a legérdekesebb ezen a világon.

Dacára a komor készülődésnek, csendről szó sem volt, sőt inkább egyre jobban zajongott a tömeg s vidám tafálkozás és kacagás hangjai törtek elő belőle s igy igaz volt az is, amit szintén a gróf mondott, hogy a nép tulajdonképpen csak a karnevál megnyitásának tekinti a kivégzést.

Egyszerre, mint valami varázsütésre, elnémult a zugás. A templomajtó kitárult.

Egy csoport zarándok nyitotta meg a menetet égő fáklyákkal. Valamennyien szürke csuhában voltak, fejükre huzott csuklyával, melyből csak szemeik kandikáltak elő.

Mögöttük egy hatlamas szál ember lépdelt. Csaknem teljesen meztelen volt; mindössze valami vászonnadrág födte testét; baloldalán hatalmas kés lógott hüvelyében; jobb vállán sulyos vasbunkót viselt. Ez volt a hóhér.

A hóhér után, a kivégzés rendje szerint, előbb

— 83 —

Peppino s csak azután következett Andrea.

Mindegyikük mellett két pap bandukolt. Egyikük szeme sem volt bekötve.

Peppino eléggé megőrizte nyugalmát; ugylátszik, tudta már, hogy eljárták érdekében. Andreát támogatni kellett.

Koronként megcsókolták a feszületet, melyet a gyóntató atya nyujtott ajkukhoz.

Franz érezte, hogy térdei megcsuklanak. Alig mert Albertre tekinteni, ki szinte olyan fehér volt, mint az inge s félig elszitt szivarját gépiesen vetette el magától.

Csak a gróf arca maradt változatlan. Sőt mintha valami gyenge pirosság hajnalodott volna fel azon a hlaothalvány arcon.

Orrlikai kitágultak, mint a fenevadé, mikor vért szimatol s félig nyilt ajkai közül olyan ragyogó fehér éles fogsor csillogott elő, mint a sakálé.

És most mégis valami olyan különös szelid mosolygás ült a vonaásaira, aminőt még Franz sohasem látott arcán; bársony-fekete szemei sugároztak a jóakarattól.

Az elitéltek ezalatt folytatták utjokat a vérpad felé s arcvonásaikat egyre tisztábban lehetett megkülönböztetni. Peppino huszonnégy-huszonöt esztendős, napsütött bőrü, dacos, szilaj tekintetü helyre paraszlegény volt. Fejét fölvetve mintha körültekintett volna, honnan jön majd a szabadító.

Andrea tagbaszakadt, zömök ember volt; durva vonásairól nehezen lehetett megállapitani korát; ugy vagy harminc esztendős lehetett. A tömlöcben megeredt a szakálla. Lehorgasztott fejjel, megmegrogyva támolygott odébb; inkább csak gépiesen rakta maga elé a lábait, mint öntudattal.

— Ugy emlékszem, — fordult Franz a gróf felé — azt tetszett mondani, hogy csak egy kivégzés lesz.

— És az igazságot mondtam! — válaszolt hidegen Monte Cristo.

— De én két elitéltet látok!

The ol... Hung...
NO. 242.
LLOYD ELŐTT KÖZEL...
A török had... esemé...
TÁMADÓ VÉ... L...
Lloyd George...
MANCHE... délután, itt a... beszéd kereté... a közel keleti...
400,0... B...
A Munkaügy... munkásol...
CHICAGO. Az Amerikai... a tegnapi na... lyafenntartási... rét két centte... emelés 451,91...